www.vijesti.me

ISSN 1450-6181

NEZAVISNI DNEVNIK

Vijesti

Podgorica, ponedjeljak, 20. mart 2023.
godina XXI, broj 1085, ISSN 1450-6181, 0,70 €

JAKOV MILATOVIĆ POTUKAO ANDRIJU MANDIĆA, U DRUGOM KRUGU IDE NA LIDERA DEMOKRATSKE PARTIJE SOCIJALISTA

Milo trči počasni krug

Slavlje u štabu ES - Foto: Luka Zeković

- Kandidat Evrope sad osvojio u prvom krugu predsjedničkih izbora oko 29 odsto glasova, Đukanović oko 35 odsto, a jedan od lidera DF manje od 20 odsto
- Postavgustovska većina najavila podršku Milatoviću za drugi krug, 2. aprila, velike šanse da Crna Gora dobije prvog predsjednika u višestranačju koji nije iz DPS-a
- Bečić osvojio oko 11 odsto, debakl Draginje Vuksanović Stanković koja je podnijela ostavku i napušta politiku

2, 3, 4 i 5

Đukanović - Foto: Boris Pejović

IMPRESUM

Izdavač:
DAILY PRESS. d.o.o.
Prvi broj izašao je
1. septembra 1997.
Adresa: Trg nezavisnosti bb,
Podgorica
Poštanski fah 351
www.vijesti.me
Žiro-račun: 510-168-21, CKB
PIB: 02255383
Telefon redakcije: 404-626

Predsjednik Odbora menadžera:
Željko IVANOVIĆ
zeljko.ivanovic@vijesti.me

Izvršna direktorica:
Marijana BOJANIĆ
marijana.bojanic@vijesti.me

Glavni i odgovorni urednik:
Srđan KOSOVIĆ
srdan.kosovic@vijesti.me

Zamjenik glavnog urednika:
Danilo MIHAJLOVIĆ
danilo.mihajlovic@vijesti.me
crnahronika@vijesti.me

Izvršna urednica:
Nina VUJAČIĆ
nina.vujacic@vijesti.me
kultura@vijesti.me
zabava@vijesti.me

Pomoćnik glavnog urednika:
Vukašin OBRADOVIĆ
vukasin.obradovic@vijesti.me

Urednici:
Urednik portala
www.vijesti.me
Dušan CICMIL
dusan.cicmil@vijesti.me

Slavko RADULOVIĆ
(nedjeljno izdanje)
slavko.radulovic@vijesti.me

Mila RADULOVIĆ
politika@vijesti.me

Marija MIRJAČIĆ
ekonomija@vijesti.me

Tina POPOVIĆ
drustvo@vijesti.me

Dejan PERUNIČIĆ
regioni@vijesti.me

Angelina ŠOFRANAC
svijet@vijesti.me

Nela RADOIČIĆ
forum@vijesti.me

Danilo MITROVIĆ
sport@vijesti.me

Balša BRKOVIĆ (ART)
balsa.brkovic@vijesti.me

Aleksandar ŠARANOVIĆ (dizajn)
aleksandar.saranovic@vijesti.me

Oglasno:
067/247-242, 020/404-604
oglasno@vijesti.me
citulje@vijesti.me

Štamparija:
tel: 891-805, 891-815
Goran ĆETKOVIĆ, direktor
goran.cetkovic@vijesti.me

Marketing:
marketing@vijesti.me
tel: 404-622, fax 248-613

Partneri:
Finance - Slovenija; Business.hr - Hrvatska; Oslobođenje - BiH; Novi magazin - Srbija; Kapital - Makedonija

Vlasnička struktura:
- UNITED MEDIA S.A.R.L 51%
- MNE MEDIA ONE 33,9447%
- MEDIA DEVELOPMENT INVESTMENT FUND INC. 15,0553%

Tiraž: 3148

MILATOVIĆ POTUKAO MANDIĆA, U DRUGOM KRUGU ĆE NA MEGDAN AKTUELNOM PREDSJEDNIKU

Đukanović trči počasni krug

- Ukoliko Milatovića 2. aprila podrže glasači postavgustovske većine, Crna Gora će dobiti prvog predsjednika koji nije iz DPS-a od uvođenja višestranačja
- Mandić saopštio da bez podrške DF-a nema pobjede Milatovića u drugom krugu i pozvao sve njihove birače da ga podrže 2. aprila

Uspjeli smo: Milatović - Foto: Luka Zeković

Ekipa "Vijesti"

Jedan od lidera Pokreta Evropa sad **Jakov Milatović** do nogu je potukao praktično glavnog protivkandidata u prvom krugu izbora **Andriju Mandića** (DF), pa će se za 14 dana s **Milom Đukanovićem** boriti za predsjedničku fotelju.

Lider DPS-a, međutim, u tom duelu imaće znatno manju šansu da očuva funkciju, ukoliko Milatovića podrže glasači postavgustovske većine - partija iz kojih godinama poručuju da nikakav savez sa aktuelnim predsjednikom države ne dolazi u obzir, što su sinoć najavili predsjednički kandidati DF-a i Demokrata, koji su okončali predsjedničku trku, ali i lider GP URA i aktuelni premijer **Dritan Abazović**. Postavgustovska većina osvojila je juče 60 odsto glasova.

Prema preliminarnim rezultatima Centra za demokratsku tranziciju na osnovu 100 odsto obrađenog uzorka, Đukanović je osvojio 35,3 odsto glasova, Milatović 28,9 odsto, a Mandić 19 odsto. Slijede kandidat Demokrata **Aleksa Bečić** sa 11,3 odsto, kandidatkinja SDP-a **Draginja Vuksanović Stanković** sa 3,2 odsto, kandidat Ujedinjene Crne Gore **Goran Danilović** koji je osvojio 1,5 odsto i nezavisni kandidat **Jovan Radulović** sa 0,8 odsto.

Đukanović, do juče neprikosnoveni pobjednik svih predsjedničkih izbora u prvom krugu, osvojio je, prema preliminarnim rezultatima, nešto više od 123 hiljade glasova, gotovo 60 hiljada manje nego 2018.

Milatović, funkcioner partije osnovane prije godinu, juče je dobio više od 102 hiljade glasova. Njegov rezultat je za procenat manji nego Mandićev i Bečićev zajedno. Uz njihovu podršku mogao bi da postane prvi predsjednik Crne Gore koji nije iz DPS-a, a nakon uvođenja višestranačja prije više od 30 godina.

Krah na izborima doživjela je kandidatkinja Socijaldemokratske partije **Draginja Vuksanović Stanković** - od 27 hiljada birača podrške iz 2018. godine, pala je na 11 hiljada, što je pad od 60 procenata.

Glasačko pravo u prvom krugu predsjedničkih izbora imalo je 542.154 birača, a glasalo je 350.231, odnosno 64 odsto.

ĐUKANOVIĆ: ISPUNILI SMO CILJ

Đukanović je kazao sinoć da su u prvom krugu ostvarili zacrtani rezulat - osvojili iznad 120.000 glasova, ali i najavio da će pobijediti u drugom krugu.

"To smatram vrijednim rezultatom koji me ispunjava zadovoljstvom... Tu je ozbiljna prednost u odnosu na drugog kandidata, sa kojim ću se takmičiti u drugom krugu", kazao je Đukanović.

Rekao je i da su rezultati jučerašnjih izbora potvrdili da Crna Gora treba parlamentarne izbore.

Zahvalivši se građanima, rekao je da je na njemu da prednost sačuva i unaprijedi u sljedećih 14 dana, kada će se održati drugi krug izbora:

"Nemam protivkandidata kojeg sam očekivao ili priželjkivao, koji god da dođe, slabiji je od mene. Spreman sam da pobijedim ko god da je protivkandidat... Ko god da je protivkandidat, moja strategija je identična. Ubijeđen da su argumenti na mojoj strani i da mogu da pobijedim i ovog kandidata".

MILATOVIĆ: POSLAĆU ĐUKANOVIĆA U PENZIJU

Milatović je ocijenio da su na izborima juče pobijedili svi diskriminisani, koji su baklju slobode nosili 30 godina.

"Obećali smo da ćemo uspjeti na predsjedničkim izborima - i uspjeli smo... Ovo je pobjeda svih onih koji su baklju slobode nosili 30 godina, onih koji su bili diskriminisani, čija su djeca išla trbuhom za kruhom, koji su bili siromašni. Ovo je pobjeda jednakije i pravednije Crne Gore", kazao je on.

Zahvalio je svim partija-

ma i listama koje su ga podržale i naglasio da je ovo "pobjeda cijele Crne Gore, pobjeda koje su generacije i generacije čekale".

On je najavio da će 2. aprila poslati Đukanovića u političku penziju.

Zahvalio se svima koji su, kako je rekao, željeli bolju i pravedniju Crnu Goru i poručio da očekuje još snažniju podršku u drugom krugu.

Na pitanje da li očekuje podršku dijaspore, odgovorio je da sa dijasporom žele da grade bolju Crnu Goru:

"Svaki dan, ne samo svake četiri godine da ih gledaju kao Đukanović... Naši najveći saveznici su građani i siguran sam da ćemo zajedno zapečatiti novu slobodnu Crnu Goru".

MANDIĆ POZVAO GLASAČE DF-A DA PODRŽE MILATOVIĆA

Mandić je sinoć saopštio da bez podrške DF-a, nema pobjede "našeg kolege Milatovića u drugom krugu". Potom je pozvao sve njihove birače da 2. aprila podrže jednog od lidera PES-a.

"Dajem večeras u ime DF-a punu podršku Milatoviću i pozivam sve građane Crne Gore da ga podrže. Naši glasači, svi do posljednjeg, da izađu i glasaju za Milatovića, bez obzira hoće li on poštovati našu podršku".

Mandić je poručio da Crna Gora mora da krene novim putem, a da politika pomirenja može da bude na korist svakog građanina. Zahvalio se srpskom, ali i svim drugima narodima koji su prihvatili takvu politiku.

Naglasio je da je ruka pomirenja pružena svima, i Crnogorcima, i Bošnjacima, i Albancima, i Hrvatima:

"To što smo se u jednom vremenu branili i bili oštri, to niko ne treba da nam zamjeri".

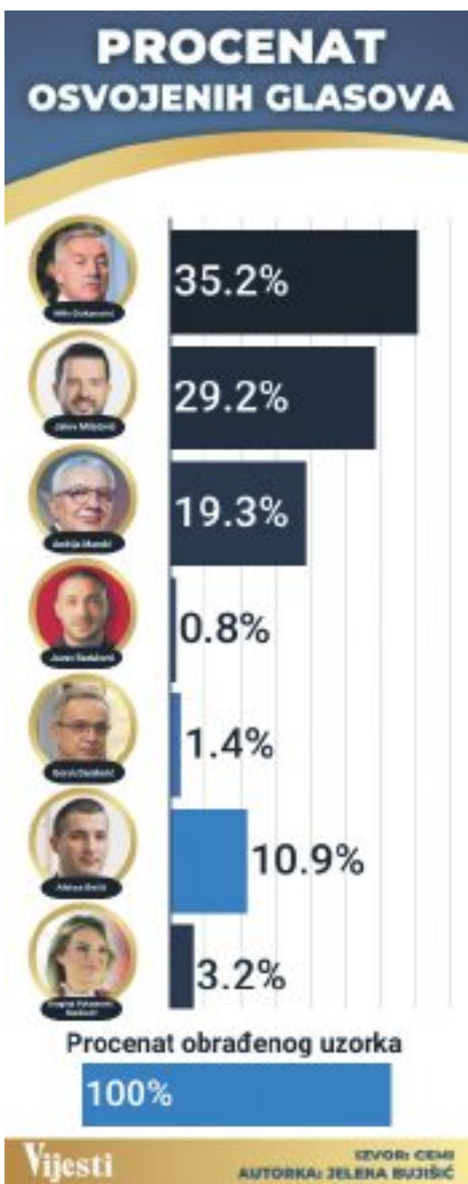
Rekao je da vjeruje da se jučerašnjim glasanjem završava i brutalna kampanja onih koji su tvrdili da su DF i DPS dvije strane iste medalje, ali i ocijenio da su neke ambasade "radile protiv nas".

Podsjetio je da će se uskoro održati i vanredni parlamentarni izbori i kazao da vjeruje da će građani u tom kontekstu vrednovati činjenicu da će "DF Milatoviću omogućiti da bude predsjednik Crne Gore".

"Ne mislim da je on najbolji kandidat, ali je kandidat iza koga treba da stane većinska Crna Gora. To je naša dužnost i obaveza. Borimo se protiv Đukanovića 25 godina. To što će neko od mlađe generacije da formalno promijeni vlast u Crnoj Gori, tj. da bude predsjednik, to me ni najmanje ne nervira, jer je moj glavni cilj bio da Đukanović bude uklonjen sa tog mjesta, jer je on simbol podjela i svega lošeg u Crnoj Gori... To raduje mene i sve ove ljude koji su bili žrtve torture Mila Đukanovića. Kad budu parlamentarni izbori, bićemo ona snaga koja će dominanto uticati na formiranje nove vlade. Velika pobjeda je večeras ostvarena, ta pobjeda biće krunisana podrškom DF-a Milatoviću, budućem predsjedniku Crne Gore. Neka mu je srećna".

Sigurno pobjeđujem: Đukanović - Foto: Boris Pejović

Milatović jači od Đukanovića u centralnoj regiji

Milatović je dominirao u centralnoj regiji, a Đukanović na jugu države, pokazuju prvi preliminarni rezultati CEMI-ja. U centralnom dijelu države, kandidat PES-a osvojio je 35,1 odsto glasova, Đukanović 31,9, a Mandić 17,4.

Na sjeveru, lider DPS-a osvojio je 37,3 odsto glasova, Milatović 26,3, a Mandić 21,1.

Na jugu države, Đukanović je ostvario gotovo identičan rezultat kao na sjeveru (37,6 odsto), Milatović je osvojio 23,8, a lider DF-a 19,3 odsto glasova.

Milo Đukanović

Godina	Broj glasova	Procenti
2018.	180.272	53.9%
2023.	123.000	35,3%

Draginja Vuksanović Stanković

Godina	Broj glasova	Procenti
2018.	27.441	8,20%
2023.	11.100	3,2%

BEČIĆ: NEĆEMO STAVLJATI KLIPOVE U TOČKOVE

Bečić je istakao da je većina koja je pobijedila 30. avgusta 2020. godine juče osvojila oko 60 odsto glasova. Čestitao je građanima na demokratskom izbornom danu, rekavši da je slobodno izjašnjavanje jedna od tekovina 30. avgusta.

Konstatovao je da rezultat Demokrata pokazuje da ta partija ima čvrsto političko tijelo.

"Sačuvali smo našu snagu, iako smo imali daleko jaču konkurenciju", rekao je, dodavši da su praktično oni "iznjedrili kolege iz Evrope sad".

I on je čestitao Milatoviću na postignutom rezultatu, ali i naglasio da će na partijskim organima odlučiti o daljim potezima u vezi sa podrškom tom kandidatu.

"Nema prečeg cilja za nas nego da potvrdimo to da je Đukanović večeras pao. Nemojte sumnjati da ćemo dati doprinos koji se od nas očekuje, jer mi ne kalkulišemo, nismo ovdje da stavljamo klipove u točkove. Nama je jedini politički konkurent onaj koji je 30 godina vladao... Ne brinite, naša ruka je tu... Mi smo spremni da podnesemo žrtvu koliku god je potrebno samo da Crna Gora ide naprijed".

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ NAJAVILA POVLAČENJE IZ POLITIKE

Draginja Vuksanović Stanković sinoć je najavila povlačenje iz politike zbog lošeg izbornog rezultata.

Na konferenciji za medije, rekla je da je podnijela ostavku na sve partijske funkcije, ali i na mjesto poslanice u Skupštini Crne Gore.

"Sve što sam do sada radila, radila sam iskreno za dobrobit svih građana Crne Gore. Trudila sam se da doprinesem demokratičnosti svih procesa i svega onoga što se dešavalo. Moje dalje djelovanje biće da sa mjesta profesorice Pravnog fakulteta, dalje edukujem i obrazujem generacije, kako bi sjutra doprinosili razvoju i prospiretu, za mene jedine, države Crne Gore".

Predsjednik SDP-a **Raško Konjević** rekao je da su za njih izbori sinoć završeni, a da će nakon širokih konsultacija odlučiti da li će i koga da podrže u drugom krugu.

"Da li ćemo podržati nekog u drugom krugu - vidjećemo, dominantno nije spektakularno interesovanje za nas.

Ekipa Vijesti

Albanci i Bošnjaci

Šavnička policija pljevaljskom tužilaštvu podnijela krivičnu prijavu protiv jedne osobe zbog krivičnog djela povreda prava glasanja i sprečavanje održavanja glasanja, dok se u Bijelom Polju provjerava navodna kupovina glasova za račun DPS-a

Najmanja izlaznost zabilježena u Ulcinju, Petnjici, Gusinju. Mehmet Zenka rekao "Vijestima" da su njihovi članovi i simpatizeri glasali, dok gradonačelnik Ulcinja Omera Bajraktari (GP URA) objašnjava slabu izlaznost navodima da građani nijesu bili motivisani

Optužbe za "kupovinu glasova", pritisak na birače... incidenti, tenzije.... sve ono što je bilo karakteristika prethodnih izbornih ciklusa, uglavnom je izostalo juče. Najveća nepravilnost prijavljena je iz Šavnika, gdje je na jednom biračkom mjestu prekinuto glasanje, kao i u Bijelom Polju gdje su članovi jedne porodice tvrdili da su "prevareni" jer nijesu dobili novac koji im je bio obećan za glasanje.

Osim mirnog izbornog dana, karakteristika jučerašnje predsjedničke trke je slaba izlaznost u sredinama gdje su Bošnjaci i Albanci većinsko stanovništvo, izuzev opštine Tuzi gdje je taj procenat neznatno viši.

Podaci Državne izborne komsije (DIK) i nevladinih organizacija pokazuju da je izlaznost ove godine bila veća za oko dva odsto u odnosu na prethodne izbore. Ona je juče bila 64,06 odsto, dok je 2018. iznosila 62 odsto.

Informacije DIK-a, na osnovu presjeka uzroka, ukazuju da je najveća izlaznost bila u opštinama gdje vlast vrše Demokratski front, Demokrate, uključujući i Podgoricu, dok je u sredinama u kojima su u većini manjinske zajednice, koje su ranije bile uporište kandidata DPS-a, ona bila veoma mala.

Najveća izlaznost bila je u Šavniku (81,88 odsto), Nikšiću (81,86 odsto), zatim u Zeti, Mojkovcu, Pljevljima, Plužinama, Podgorici...

Najmanja u Gusinju (30,12 odsto), Petnjici (37,71 odsto), Ulcinju (36,48 odsto)... U Tuzima je procenat izlaznosti bio 49,94.

Predsjednik Demokratske Unije Albanaca (DUA) **Mehmet Zenka** rekao je sinoć "Vijestima" da su oni bili "na nivou".

DUA je, kako je podsjetio Zenka, podržala kandidata DPS-a **Mila Đukanovića**: "Mi smo bili na nivou, naši članovi i simpatizeri glasali su do 15-16 časova", kazao je on.

Komentarišući slabu izlaznost u Ulcinju, Zenka je kazao da DUA poštuje ono što se dogovori, a da za ostale ne zna.

Istim povodom funkcioner GP URA i predsjednik Opštine Ulcinj **Omer Bajraktari** rekao je da je slaba izlaznost manje-više očekivana. "Ljudi nijesu motivisani, mislim da je to razlog", rekao je Bajraktari, čija je partija podržala kandidata Demokrata **Aleksu Bečića**.

Predsjednik Državne izborne komisije (DIK) **Nikola Mugoša** rekao je sinoć da oni nijesu dobijali prigovore, dok su dvije nevladine organizacije koje prate izbore, CeMI i Centar za demokratsku tranziciju (CDT) prijavljivali povredu izborne ćutnje i pritisak na glasače da glasaju za pojedine kandidate.

"Tekovina 30. avgusta": Juče na biralištu - Foto: Boris Pejović

Kada su u pitanju izborne nepravilnosti, iz nevladinih organizacija su upozoravali da su na biračkim mjestima korišćeni mobilni telefoni, da su slikani glasački listići...

U Šavniku je prekinuto glasanje u selu Dubrovsko, gdje je upisano 45 birača. Razlog je jer jednom građaninu nije dozvoljeno da glasa, potvrdio je "Vijestima" predsjednik OIK-a Šavnik, **Dušan Radanović**.

Policija Šavnika je Osnovnom državnom tužilaštvu u Pljevljima podnijela krivičnu prijavu protiv Lj. Ć. zbog sumnje da je kršio izborna prava. On se sumnjiči za "krivično djelo povreda prava glasanja i krivično djelo sprečavanje održavanja glasanja".

"Lj. Ć. je danas, kako se sumnja, kao član biračkog odbora na biračkom mjestu broj 6 u mjestu Dubrovsko, onemogućio jednom građaninu da ostvari svoj biračko pravo", navodi se u saopštenju Uprave policije.

Istražni organi provjeravaju i incident u Bijelom Polju, gdje je prijavljena navodna kupovina glasova za račun DPS-a. Naime, sedam članova porodice **Hajrović** iz Kukulja kod Bijelog Polja tvrdi da su predstavnici DPS-a na biračkom mjestu u osnovnoj školi u Kukuljama dijelili novac za glasanje, i da su oni, iako im je obećana naknada za glasanje, prevareni.

Draginja Vuksanović Stanković - Foto: Facebook

Iz bijelopoljskog odbora DPS-a "Vijestima" je saopšteno da ne znaju ništa o incidentu, te da ne poznaju osobe koje se pominju.

Iz Uprave policije "Vijestima" je nezvanično saopšteno da je juče na platou ispred biračkog mjesta 39, u Kukuljama, došlo do sukoba više lica, što nije uticalo na izborni proces.

"Jedno lice je podnijelo prijavu Odjeljenju bezbjednosti Bijelo Polje. O svemu je obaviješten državni tužilac koji je naložio prikupljanje obavještenja od više lica. Postupanje policije i Tužilaštva je u toku. Nakon prikupljenih dodatnih obavje-

uglavnom ostali kući

Andrija Mandić sinoć sa kolegama iz Demokratskog fronta- Foto: Boris Pejović

štenja tužilac će se izjasniti o eventualnoj kvalifikaciji djela", rečeno je "Vijestima" nezvanično.

U Bijelom Polju je prijavljen i incident kada je, kako je objavio CDT, na biračkom mjestu Lozna u Bijelom Polju, nakon poništavanja glasačkog listića zbog javnog glasanja, birač je vrijeđao članove biračkog odbora, i pokušao fizički da nasrne na njih.

Nevladine organizacije su tvrdile da su birači na više mjesta slikali glasačke listiće. Tako je, recimo, u Pljevljima zabilježena povreda tajnosti glasanja tako što su muškarac i žena zajedno glasali iza paravana i slikali svoje glasačke listiće. Birački odbor nije reagovao, i nije učinio nevažećim ove listiće.

Na jednom biračkom mjestu u Nikšiću, kako je objavio CeMi, birački odbor je dozvolio uniformisanom licu (vatrogascu-spasiocu) da glasa, iako je zakonom pripisano da "pripadniku policije i drugom uniformisanom licu nije dozvoljen pristup biračkom mjestu dok traje glasanje".

Glasačko pravo na izborima imalo je 542.154 građana. Najviše birača je u Podgorici - 143.608, a najmanje u Šavniku - 1.777.

"Manje -više očekivan slab odziv birača u Ulcinju": Omer Bajraktari - Foto: Opština Ulcinj

Mugoša: Privremeni rezultati u utorak

Predsjednik DIK-a Nikola Mugoša saopštio je sinoć da nisu prikupljeni podaci sa svih biračkih mjesta u Podgorici. "DIK će rezultate objaviti do 12 sati od zatvaranja biračkih mjesta", kazao je Mugoša.

On je naglasio da je izborni dan protekao relativno mirno i u demokratskoj atmosferi, te da DIK-u formalno nisu prijavljeni veći problemi. U live gostovanju na Jutjub kanalu CDT-a kazao da je rok da birački odbori dostave izvještaje i zapisnike sa biračkih mjesta opštinskim izbornim komisijma, 12 sati od zatvaranja birališta. "Nakon toga OIK utvrđuju rezultate na teritoriji svoje opštine, u roku od 12 sati, a nakon toga DIK ima isti rok da utvrdi privremene rezultate izbora", kazao je on.

Mugoša je dodao da je "krajnji zakonski rok utorak u osam sati", ali da se nada da će to biti i ranije.

Bečić: Slobodni izbori, kao u zemljama zapadne demokratije

Lider Demokrata Aleksa Bečić rekao je da su jučerašnji izbori izgledali kao da su održani u nekoj od zemalja zapadne demokratije i da je to dobra poruka koja je juče poslata.

"Ako smo što dobili 30. avgusta, to je slobodni izborni proces", rekao je Bečić sinoć.

Predsjednik DPS-a Milo Đukanović takođe je izrazio zadovoljstvo što je država, kako je rekao, još jednom potvrdila veoma dobar demokratski kapacitet. "Izbori su protekli u mirnoj atmosferi, u kojoj su ljudi mogli slobodno da izraze svoju volju", rekao je on.

"Poslata dobra poruka": Aleksa Bečić - Foto: Demokrate

Tužilac naložio provjere navoda o kupovini glasova u Bijelom Polju

Bjelopoljac Irfan Hajrović kazao je "Vijestima" da su u incidentu povrijeđeni on i njegova majka E. B. koja je navodno usljed guranja pala u nesvijest. Kazao je da je njegova majka nakon toga transportovana u bolnicu u Bijelom Polju.

Hajrović tvrdi da su ga više puta udarili Esad Alilović, Mitko Bećirović i Refik Bećirović. On je ispričao da je u džipu tivatskih tablica, ispred biračkog mjesta građanima novac dijelio Farko Alilović, da je njegov brat Esad bio na glasačkom mjestu, te da je u vozilu povremeno bio i Ensar Omerović, direktor Dnevnog centra "Tisa". On tvrdi da su njegovim sestrama I. H. i S.H. koje su došle iz Budve, obećali po 300 eura. "Zvali su ih 300 puta i to sinoć. Ja sam otišao po njih, kako su im obećali da im daju po 300 eura za putne troškove za ostalo, međutim, nisu dobile novac. Nudili su mom ocu 300 eura, ali njima nisu dali. Htjeli su da im daju po 50 eura a nekima ništa, jer će, navodno biti para u drugom krugu. Neki od građana su se zbunili, neki su uzimali po 50, neki 30 eura, sve se to odigravalo u autu i ispred njega. Ja sam zahtijevao da se da svima isto ili da se ne da nikom. Mi glasamo i bez para. Dakle, od sedam članova moj otac Ismet Hajrović jedini je dobio 300 eura, jer je prvi ušao u to vozilo, a mi ostali nismo ništa dobili", tvrdi Irfan Hajrović.

Na pitanje da li je svjestan da su u pitanju nezakonite radnje, Hajrović je kazao "da je svjestan da je prevaren i da su u pitanju nezakonite radnje".

Esko Alilović je "Vijestima" kazao da uopšte nije izlazio sa biračkog mjesta. Istakao je da u njegovo vozilo nije ulazio ni njegov brat Farko Alilović, i da je cijelo vrijeme ključ od vozila bio kod njega. "Vijestima" je u bjelopoljskom tužilaštvu rečeno da je tužilac naložio prikupljanje dodatnih obavještenja o incidentu i da je Hajrović podnio prijavu.

Goran Kapor

NAMJERA VLADE DA KUPI BIVŠE KONTEJNERSKE TERMINALE I OBJEDINI LUKU BAR SE ZAKOMI

„Port of Adria" može skupa i ako bude dža

Dugovi i obaveze kompanije od privatizacije narasli na preko 70 miliona eura. Država je prije devet godina paket akcija prodala za 8,1 milion eura

Ministarstvo finansija saopštilo da analizira poslovanje kompanije, njenu likvidnost i obaveze

Pregovori Vlade sa turskom kompanijom "Global Ports" o kupovini njihovog udjela od 62 odsto u "Port of Adriji", bivšim Kontejnerskim terminalima jedinstvene Luke Bar, formalno traju već tri mjeseca a Ministarstvo finansija detaljno analizira poslovanje, bilanse i ogroman broj sudskih sporova ova barske kompanije.

"Global Port" je većinsko vlasništvo u tadašnjim "Kontejnerskim terminalima" kupio početkom 2014. godine za osam miliona eura. Problem je što je od tada poslovanje kompanije drastično pogoršano.

Iz kompanije "Port of Adria" nisu odgovorili na putanja "Vijesti" o pregovorima, kao ni o poslovanju kompanije.

SUDSKE TUŽBE MOGU KOŠTATI 15 MILIONA EURA

Prema bilansima, kompanija je na kraju 2013. godine imala akumulirani gubitak od 14 miliona eura, a na kraju prošle godine on iznosi 36,4 miliona eura. Kada su preuzeli kompaniju dugoročne obaveze - dugovi su iznosili 1,3 miliona eura a sada su 25,8 miliona eura. Kratkoročne obaveze za devet godina su povećane sa 2,1 na 6,6 miliona eura.

U međuvremenu je porastao i broj tužbi protiv kompanije, naručito od radnika koji su već i dobili dio sporova, a ukupno moguće obeštećenje po ovim tužbama, prema računici sindikata, iznosi od 13 do 15 miliona eura.

Svi ovi dugovi i buduće obaveze treba da umanje kupoprodajnu cijenu. Većina dugova "Port of Adrije" odnosi se na obaveze prema većinskom vlasniku "Global Portsu", a dužan je i državi za poreze i doprinose oko 1,2 miliona eura.

Loše posljedice privatizacije: sa potpisivanja ugovora iz 2013. godine - Foto: Savo Prelević

MINISTARSTVO ANALIZIRA BILANSE

"Ministarstvo finansija sagledava poslovanje kompanije "Port of Adria" sa aspekta likvidnosti, finansijskih obaveza prema državi i trećim licima, ali i potencijala za adekvatno valorizovanje lučke zone kroz eventualno objedinjavanje pomenute firme sa Lukom Bar. Kao i u svim poslovima do sada u kojim je Vlada razmatrala kupovinu akcija nekog preduzeća, tako i u slučaju kompanije "Port of Adrije", donošenju konačne odluke prethodiće sprovođenje detaljne finansijske analize o isplativosti i održivosti takvog rješenja, navedeno je iz ovog Ministarstva "Vijestima" na pitanje da li se vode pregovori o kupovinu akcija ove kompanije i u kojoj si fazi.

Vlada je početekom decembra prošle godine zvanično saopštila da je počela pregovore sa turskom kompanijom "Global ports" o kupovini njenih 62 odsto akcija u "Port of Adriji". Vlada je prethodno na berzi kupila paket akcija koji joj je omogućio dvotrećinsko vlasništvo u toj kompaniji. Dvotrećinska većina potrebna je prilikom donošenja odluka o spajanju kompanija koja su akcionarska društva.

Država je u međuvremenu došla do 77 odsto vlasništva u Luci Bar a kupovina dodatnih akcija je koštala 12 miliona eura.

"Ukoliko Vlada, nakon prikupljanja svih relevantnih informacija, donese odluku o kupovini predmetnih akcija, Ministarstvo finansija će u okviru budžeta opredijeliti sredstva za te namjene", naveli su iz Ministarstva finansija.

Akumulirani gubitak prešao cifru od 36 miliona eura: "Port of Adria" - Foto: Radomir F

IZ VLADE SE SINDIKATU NE JAVLJAJU

Predsjednik Sindikalne organizacije zaposlenih "Port of Adrije" **Zoran Martinović** kazao je za "Vijesti" da u kompaniji postoje dvije reprezentativne sindikalne organizacije, ali da nijedna nije uključena u pregovore između države Crne Gore i kompanije "Global Ports".

"Pokušavao sam putem mejla da kontaktiram ministra finansija i premijera, ali nisam dobio odgovor. Oba reprezentativna sindikata su se i u pisanoj formi obratila premijeru i ni na to do danas nismo dobili odgovor. Sva moja saznanja o kupovini 'Port of Adrije' su iz medija, mada smatramo da bi kao zaposleni trebalo da budemo informisani jer se sve to tiče i nas i naše egzistencije", kazao je Martinović.

On je kazao da su radnici zabrinuti za svoj status u

Nastavljen pad cijena žitarica

Cijena kilograma pšenice pala na 22 centa, na najniži nivo za godinu i po. Značajan pad i cijena vještačkog đubriva

Cijena pšenice na regionalnoj Produktnoj berzi u Novom Sadu pala je protekle sedmice za dodatnih 4,49 odsto na prosjek od 26,25 dinara po kilogramu bez PDV-a (22,4 centa), i najniža je u posljednjih godinu i po.

"Pšenica je količinski bila najdominantnija kultura u trgovanju, sa prometovanih 1.275 tona robe. U odnosu na prethodni period, bila je prisutna ponuda većih količina pšenice. Tražnja je i dalje usmjerena na pšenicu sa proteinom 11-12%. Veću aktivnost ponuđača bilježili smo do sredine nedjelje, kada dolazi do promjene dinamike, ponuđači se povlače, dok strukturu kupaca, pored mlinova i trgovaca, čine i izvoznici. Berzanski ugovori zaključeni su u opsegu od 25,50 do 28,00 dinara po kilogramu bez PDV-a, u zavisnosti od parametara kvaliteta, navedeno je u iz-

Konstantan pad cijena pšenice od novembra - Foto: Produktna Berza

PLIKOVALA

biti

abe

Petrić/Arhiva "vijesti"

novonastaloj situaciji, jer shvataju da postupak neće biti baš jednostavan i da će se odužiti. U kompaniji sada radi oko 300 radnika.

"Ovo nas brine zbog lošeg iskustva kojeg smo imali i sa državom i sa novim vlasnikom 'Global Portsom' jer su i jedni i drugi u više navrat grubo prekršili prava zaposlenih i primorali nas da pravdu tražimo pred nadležnim sudovima Crne Gore koji su u nekim sporovima donosili vrlo čudne presude. Ovo pitanje smo uputili premijeru, nažalost, nismo dobili odgovor", naveo je Martinović.

On je kazao da radnici sada redovno primaju neto zarade, ali umanjene, kao i da im nije povezan radni staž za oko godinu i po što stvara veliki problem zaposlenima koji ispunjavaju uslov za odazak u penziju.

"Poslodavac je 1. avgusta 2019. godine vrijednost boda, koja je u tom trenutku iznosila 95, spustio na zakonski minimum 90 pravdajući se lošim poslovanjem što nije odgovaralo istini. Pravi razlog su bile pokrenute tužbe. Nažalost, od 1. oktobra 2021. godine, prema mom saznajnju poslodavac ne uplaćuje doprinos za penziono osiguranje pošto mu je odobren reprogram navodno zbog kovida, tako da imamo slučajeva da zaposleni ne mogu otići u zasluženu penziju, nego se to rješava preko agencije za mirno rešavanje postupka, što zna da potraje", kazao je Martinović.

Dio tužbi stigao do Strazbura, oko 200 radnika još čeka Ustavni sud

Martinović je naveo da postoje još i tužbe za nepoštovanje Kolektivnog ugovora od janura 2014 do januara 2017. godine, koje je novi poslodavac preuzeo kupoprodajnim ugovorom između države i "Global Portsa".

"Novi poslodavac je bio u obavezi da od dana preuzimanja tadašnjih Kontejnerskih terminala naredne tri godine primjenjuje Kolektivni ugovor iz 2009. godine, što nije bio slučaj pa smo i za to pkrenuli tužbe pred nadležnim sudovima Crne Gore. Tu imate apsurdnu situaciju da je 14 zaposlenih po tom Kolektivnom ugovoru dobilo na sudu smjenski rad i on im je isplaćen a da je u 2018 godini građansko vijeće pri Vrhovnom sudu donjelo odluku da Kolektivni ugovor ne važi i svi zaposleni su izgubili sporove. Da apsurd bude još veći, Ustavni sud Crne Gore je na žalbu poslodavca za 14 zaposlenih koji su ostvarili pravo po tužbi za smjenski rad donio presudu da je Kolektivni ugovor važeći, a za istih 14 zaposlenih po vrednosti boda koji su zaposleni uložili isti Ustavni sud donosi odluku da Kolektivni ugovor ne važi. Za sve ovo imam i dokaze u vidu presuda Ustavnog suda. Naravno da su se zaposleni obratili sudu u Strazburu i da se čeka njihova presuda", kazao je Martinović.

On je napomenuo da pred Ustavnim sudom postoje još dvije dvije ustavne žalbe koje je podnijelo oko dvijesta zaposlenih.

"One su predate 2018. godine a ovo je 2023. godina. Po mojim saznanjima ovdje ima dosta čudnih okolnosti i jedno od pitanja prema premijeru je bilo vezano na ovu temu. Na našu žalost nismo uspjeli da dopremo do njega. U slučaju da sud u Strazburu presudi u korist zaposlenih to bi obeštećenje išlo na teret države Crne Gore, za tih samo 14 zaposlenih. Ukupnu sumu u ovim slučajevima ne bih moga ni približno da procjenim", kazao je Martinović.

Vladina komisija o istraživanju privatizacije prekinula rad

Martinović je pokušao da sabere koliko iznose ukupni dugovi kompanije - osnovni dug iz bilansa je 35 miliona, dug po dva kredita koji uskoro dospijevaju na naplatu iznose 20 i pet miliona eura, dok su moguća obaveze po tužbama između 13 i 15 miliona.

"Samo sa ovim dolazimo do 75 miliona eura i ako odbijemo 15 miliona koje su naslijedili, za ovih osam godina od kada smo u sastavu 'Global portsa' ispada da je dug narastao za 60 miliona eura. Isplati li se državi Crnoj Gori da 'kupuje' ovakvu firmu koja je prodala za 8,1 milion eura", kazao je Martinović.

Sindikat je Vladi ranije predlagao da jednostrano raskine ugovor i vrati akcije u svoje vlasništvo, jer je kupac, kako tvrde, prekršio kupoprodajni ugovor.

Martinović je naveo i da je za vrijeme prethodne Vlade Zdravka Krivokapića formirana komisija za provjeru privatizacije Kontejnerskog terminala, ali da na tri sastanka predstavnici sindikata nisu uspjeli ni validnu dokumentaciju da dobiju. Nakon dolaska nove Vlade, komisija nije ni nastavljala rad.

DVA KREDITA OD 25 MILIONA STIŽU NA NAPLATU

On je naveo da je za devet godina od privatizacije dug kompanije zvanično povećan za više od 20 miliona eura, ali sumnja da su dugovi i obaveze kompanije značajno veće.

"Takođe 'Port of Adria' ima kredit od 20 milion eura kod Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) podignut 2020. godine sa početkom plaćanja krajem 2023. godine po kamatnoj stopi od 4,25% godišnje prije datuma konačnog završetka projekta i 3,8% nakon datuma konačnog završetka projekta na sedam godina. Prema mom saznanju postoji kredit i od pet miliona eura za koje je poslodavac kao garanciju dao stambene kredite naših zaposlenih. U dug kompanije idu i tužbe zaposlenih za nepoštovanje Kolektivnog ugovora (KU) u periodu 2009/10. godine, kada je vlasnik bila država. Radi se oko devetsto tužbi koje su u jednom našem razgovoru sa izvršnim direktorom procijenjene na oko 18 miliona eura. Iz medija sam saznao da je sada taj dug procijenjen na 13 do 15 miliona eura. Veliki broj zaposlenih je već ostvario svoja prava iz Kolektivnog ugovora iz 2009/10. godine i po izjavi izvršnog direktora kompanija je do sada isplatila oko 4,5 miliona eura", naveo je Martinović.

---

vještaju Produktne berze.

Cijena pšenice nalazi se u konstantnom padu od novembra prošle godine kada je kilogram koštao oko 40 dinara bez PDV-a.

I kukuruz je pojeftinio prošle sedmice za još 5,16 odsto na prosjek od 25,99 dinara po kilogram bez PDV-a, što je oko 22,2 centa. Ovo je najniža cijena ove žitarice u proteklih godinu, i u konstantnom je pada od novembra.

Nastavljen je i pad cijena vještačkih đubriva. Ruska UREA, 25/1, koštala je prošle sedmice 61,18 dinara po kilogramu bez PDV-a što je 520 eura po toni. UREA, u pakovanju 500/1, koštala je 57,42 dinara po kilogramu bez PDV-a što je 488 eura po toni.

Ovo je značajan pad cijena s obzirom na to da je prije godinu tona đubriva UREA koštala oko 900 eura.

Pad cijena vještačkog đubriva znači značajno niže troškove poljoprivrednicima i mogućnost da svi proizvodi budu jeftiniji. Takođe, niže cijene žitarica treba da znače i jeftinije stočno brašno. Upravo su visoke cijene vještačkih đubriva, goriva i stočne hrane bile glavni razlog rasta cijene većine poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda tokom prošle godine.

U izvještaju Produktne berze navedeno je i da je na najvećoj evropskoj berzi u Parizu, Evronekstu ponovo zabilježen pad cijena zbog neizvesnosti oko globalnog ekonomskog rasta i tekuće bankarske krize.

"Uskomešanost na finansijskim tržištima podstakla je fondove da smanje svoje pozicije na tim tržištima i prebace se na druga ulaganja, kao, na primjer poljoprivredne proizvode i dolar. Nafta takođe trpi zbog straha od finansijske krize. Nastavljaju se pregovori između Ukrajine i Rusije oko nastavka žitnog koridora. Ukrajina traži produžetak od četiri mjeseca ili čak godinu, dok Rusija nudi samo 60 dana produžetka", navedeno je u izvještaju.

Na američkom tržištu saopštene su prognoze rasta američke proizvodnje kukuruza 2023. na 377,7 miliona tona u odnosu na prošlogodišnjih 348,8 miliona tona.

"Trgovci očekuju izveštaj USDA (Agencija za hranu) 31. marta u kome će biti prve procjene površina pod kukuruzom i sojom. Soja i kukuruz su jačali, uglavnom zbog daljeg snižavanja argentinske proizvodnje soje i kukuruza. Neizvjesnost oko nastavka koridora kroz Crno more doprinijela je jačanju cijene pšenice", navedeno je u izvještaju.

G. K.

Mogućnosti za novi razvoj: Karamanaga - Foto: Samir Adrović

Radovi počinju nakon 8 godina

Projekat rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u Ulcinju vrijedan 20 miliona eura dogovoren još 2015.

Sekretarijat za investicije Opštine Ulcinj u petak je zaključio ugovor o avansnom plaćanju sa izvođačem radova MPP "Jedinstvo Sevojno", projektantom i nadzorom "Hidrofil" i Vodacomom, čime je i formalno počela realizacije projekta vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda, vrijednog 20 miliona eura.

Ugovor o avansu je zaključen na iznos od 3,16 miliona eura a vršilac dužnosti sekretara za investicije **Minir Karamanaga** već je proslijedio zahtjev za uplatu sredstava na račun firme iz Sevojna. Očekuje da će sredstva biti operativna naredne sedmice. "Zahtijevamo da iz sredstava kredita po osnovu ugovora o prosljeđivanju kredita od 7. decembra 2015, i aneksa od 8. septembra 2017, zaključenih između Opštine Ulcinj i Vlade Crne Gore na iznos od 20 miliona eura, uputite KfW banci u Frankfurtu, zahtjev za plaćanje u korist izvođača radova", navedeno je u zahtjevu Karamanage. Karamanaga je za 31. mart najavio svečano obilježavanje početka radova na Skeli na početku Veliku plaže. Kazao je da su na njegovo insistiranje u prioritete uvrštene dvije značajne investicije. "Prva je regulisanje vodovoda u takozvanoj ulici sedam kod Ploče, što će značajno poboljšati vodosnabdijevanje Starog grada i Limana, gdje smo prethodnih godina imali dosta problema. Druga je osposobljavanje kolektora na Skeli na Velikoj plaži, koji je trenutno začepljen, zbog čega nam se fekalije odlivaju u Port Milenu. Nakon toga, kanal će biti znatno čistiji", kazao je Karamanaga. Kredit u iznosu od 20 miliona eura sa grejs periodom od pet godina, Opština Ulcinj je preko Vlade dobila 2015. od KfW banke dok je dvije godine kasnije zaključen aneks ugovora. Grejs period istekao je prošle godine i Opština Ulcinj već plaća polugodišnje anuitete u iznosu od po 900.000 eura. Ugovor o rekonstrukciji i modernizaciji ulcinjske vodovodne i kanalizacione mreže sa prvorangiranim ponuđačem MPP "Jedinstvo Sevojno" potpisan je u julu prošle godine.

Predsjednik Opštine Ulcinj **Omer Barjaktari** je tada kazao da je ovo najveći infrastrukturni projekat u Ulcinju u posljednjih 40 godina, kao i da se njegovom realizacijom stvaraju preduslovi za čišćenje kanala Port Milena a time i za velike turističke investicije na Velikoj plaži.

Projektom je predviđeno da se vodovodna mreža izgradi u naseljima gdje je sada nema, zamijenjene azbestne stare cijevi novim ekološki prihvatljivijom,...

S. A.

Đurđa Radulović

CIN-CG: U CRNOJ GORI LJEKARI RADE PREGLEDE ''NEVINOSTI'' I HIMENOPLASTIKU, IAK

Ravnopravnosti n tradicija krvavih čarš

Baš smo jutros imali jedan slučaj. Roditelji su doveli kćerku tinejdžerskog uzrasta na pregled "nevinosti", kaže za CIN-CG doktorka iz jednog doma zdravlja na sjeveru zemlje čije je ime poznato redakciji.

Pregled "nevinosti" je ginekološka praksa kojoj je cilj da utvrdi da li je djevojka imala vaginalni odnos i podrazumijeva pregled himena, tanke membrane na vaginalnom otvoru. Ovaj postupak nekad podrazumijeva nasilniji penetrativni test.

Svjetska zdravstvena organizacija (SZO), Žene Ujedinjenih nacija i Kancelarija Ujedinjenih nacija za ljudska prava u zajedničkom dokumentu "Eliminisanje testiranja nevinosti" iz 2018. apelovali su na vlade širom svijeta da zakonski zabrane ovu vrstu pregleda, a na medicinsko osoblje da ni pod kojim uslovima ne obavljaju kontrolu "nevinosti".

"Ovim nepotrebnim i štetnim testom krši se više ljudskih prava i etičkih standarda uključujući osnovni princip medicine - ne učiniti nekom nešto nažao. Osim toga, ne postoji naučni dokaz da bilo koja vrsta testa 'nevinosti' može dokazati da li je žena ili djevojčica imala vaginalni odnos ili ne", objašnjava se u ovom dokumentu SZO i organizacija UN-a.

"Makar jednom mjesečno roditelji dovode kćerke na pregled 'nevinosti'. Govorimo o većinskoj populaciji. Predrasuda je da su to samo Romkinje. Dolaze iz različitih krajeva Crne Gore", kaže za CIN-CG pomenuta doktorka.

Ukoliko daju pristanak, djevojke se podvrgavaju kompletnom ginekološkom pregledu, a rezultati testa su povjerljivi, objašnjava ona.

"Dešava se da djevojka dođe sama na pregled i traži potvrdu da je nevina iz samo njima poznatih razloga", rečeno nam je iz drugog doma zdravlja u Crnoj Gori.

Novinarka CIN-CG-a je kontaktirala brojne privatne klinike širom Crne Gore raspitujući se o pregledima "nevinosti". Iz svake klinike je odgovoreno da se pregled himena može uraditi i u skladu sa tim dobiti medicinska potvrda.

Iz jedne poznate privatne ustanove u Podgorici, novinarki CIN-CG-a rečeno je da šesnaestogodišnja tinejdžerka može uraditi test "nevinosti" isključivo uz pratnju roditelja. To je suprotno svim principima ljekarske tajne.

U nekim drugim državama i roditelji i ljekar bi bili krivično gonjeni zbog ove prakse. Na primjer u Velikoj Britaniji, ali i na Kosovu, je testiranje "nevinosti" krivično djelo bez obzira na to da li je djevojka dala pristanak.

"Nevinost nije medicinski ili naučni termin, već socijalni, kulturni i religiozni konstrukt koji predstavlja diskriminaciju žena i djevojčica i čini ogromnu štetu na globalnom nivou pokušajući da ograniči žensku seksualnost na polje braka", stav je SZO.

"Ako ginekolog napiše potvrdu da je pacijentkinja 'nevina', direktno učestvuje u kršenju ljudskih prava i dodatno produbljuje ponižavanje žena u zajednici", kaže u razgovoru za CIN-CG **Marina Mijatović**, advokatica iz Srbije, čija je specijalnost prava pacijenata i uključena je u rad više organizacija koje pružaju besplatnu pravnu podršku pacijentima.

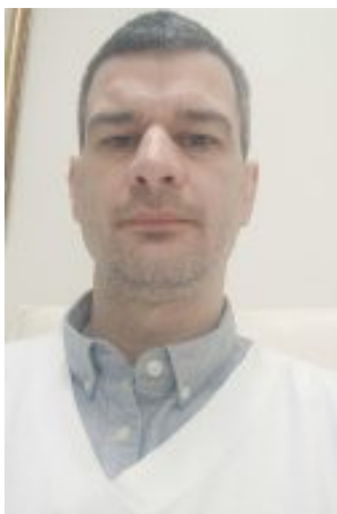
To što zakon eksplicitno ne prepoznaje testiranje i potvrde o "nevinosti" ne smije biti opravdanje za obavljanje ovih pregleda, objašnjava Mijatović.

Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG) u decembru prošle godine pisao je o problemu testiranja "nevinosti" mladih Romkinja. Učinili smo

"Nepotrebnim i štetnim testom krši se više ljudskih prava i etičkih standarda" (ilustracija) - Foto: Shutterstock

Nepotrebnim i štetnim medicinskim postupcima urušavaju se osnovni etički principi i zdravlje pacijentkinja, a himenoplastika se čak reklamira na sajtovima nekih klinika

Izvođenje ovog zahvata je višestruko štetno i kosi se sa moralnim normama: Medan - Foto: Privatna arhiva

Seksualna edukacija je ključna: Pejaković
Foto: Privatna arhiva

KO JE TO U VIŠE EVROPSKIH DRŽAVA ZABRANJENO

nema dok šava opstaje

to nakon što smo saznali da roditelji dovode djevojke na preglede himena u neke od domova zdravlja. Tada nam je iz Doma zdravlja (DZ) Podgorica rečeno da se pregled obavlja samo uz pristanak djevojke, a da se roditelji šalju na razgovor sa socijalnim radnikom. Iz socijalne službe DZ Podgorica kazali su za CIN-CG da ti roditelji uglavnom ne dođu na razgovor sa socijalnim radnikom.

ZABRANJENO U JAVNOM ZDRAVSTVU, ALI LEGALNO U PRIVATNOM?

”Nijednim zakonskim propisom iz oblasti zdravstvene zaštite nije propisano sprovođenje ovog pregleda, niti on spada u domen zdravstvene zaštite”, kazali su za CIN-CG iz Ministarstva zdravlja Crne Gore.

Međutim, iz ovog Ministarstva tvrde da je pitanje kršenja ljudskih prava kakvo su pregledi “nevinosti” “u domenu drugih institucija”.

Iz ovog Ministarstva tvrde da “ukoliko bilo ko ima saznanja da se ovi zahvati dešavaju u javnim zdravstvenim ustavama, dužan je da to prijavi nadležnim organima”. Međutim, oni su se potpuno ogradili od nadležnosti nad privatnim sektorom.

”Ministarstvo zdravlja do sada nije dobilo inicijativu za zabranu pregleda ‘nevinosti’ u privatnim klinikama. Ukoliko se ona pojavi svakako će biti razmatrana u skladu sa najvišim standardima medicinske etike”, naveli su oni.

CIN-CG je u vezi sa ovim problemom postavio dodatna pitanja Ministarstvu zdravlja - ko je nadležan nad privatnim zdravstvenim institucijama, i kako to da je tamo moguće raditi zahvate i preglede koji nijesu dozvoljeni u javnom sektoru. Nije bilo objašnjenja.

Iz Ministarstva pravde tvrde da ne mogu raditi ništa da se spriječi ova pojava, jer nije u njihovoj nadležnosti.

”Krivični zakonik Crne Gore propisuje krivična djela protiv života i tijela, ali navedena pojava nije kao krivično djelo propisana. Definisanost nekim drugim, posebnim aktom za koji nije nadležno naše Ministarstvo, bi bilo cjelishodno u smislu prevencije ovakve pojave”, kazali su iz ovog Ministarstva za CIN-CG.

POZNATI LJEKARI RADE HIMENOPLASTIKU U CRNOJ GORI

”Krvarenje pri razdjevičenju nakon ove operacije je izraženije nego kod defloracije prirodnog himena”, navodi se u reklami na veb stranici jedne od klinika koje obavljaju himenoplastiku u Podgorici. Dalje se kaže da ova operacija “rješava etičke, a ne estetske probleme”, te se dodaje da “žena ovom operacijom suzbija osjećaj krivice”.

Diskriminatorni stav o ženskoj “nevinosti” u Crnoj Gori podržavaju i poznati ginekolozi koji u privatnim klinikama obavljaju zahvate himenoplastike, takozvanog povraćaja “nevinosti”.

U zajedničkoj noti iz 2007. godine pod nazivom “Eliminisanje genitalnog sakaćenja žena” brojne kancelarije UN i SZO upozoravaju da rekonstrukcija himena spada pod definiciju genitalnog sakaćenja žena, iako se tradicionalno ne smatra nasilnim činom i legalna je u nekim zemljama. Prema SZO svaka vrsta nemedicinske intervencije koja prouzrokuje štetu na genitalijama smatra se sakaćenjem.

Tel : +382 20[redacted]
Mob: +382 67[redacted]
[redacted]

HIMENOPLASTIKA

Kontinuitet himena može biti narušen iz različitih razloga uključujući naporne fizičke aktivnosti, upotrebu tampona, seksualne odnose itd.
Nekada žene iz ličnih, kulturalnih i drugih razloga žele da povrate "netaknuti himen".
To se postiže hirurškom procedurom, himenoplastikom, i uvijek zahtijeva maksimalnu diskreciju.
Nakon tretmana i potpunog "ozdravljenja" praktično je nemoguće uvidjeti bilo kakvu prethodnu intervenciju na himenu.

Reklama za himenoplastiku - Foto: Prtsc

”Izlaganje bilo koje osobe takvoj proceduri je neprihvatljivo”, kaže za CIN-CG **Srđan Medan**, direktor Klinike za ginekologiju i akušerstvo Kliničko-bolničkog centra Crne Gore (KCCG). On je objasnio da se u toj ustanovi ne radi himenoplastika već isključivo operacije koje rješavaju konkretne funcionalne ili estetske probleme.

”Izvođenje ovog zahvata je višestruko štetno i kosi se sa moralnim normama svakog pojedinca. Procedura se može uporediti s nasilnim intervencijama koje se izvode na genitalijama djece u nerazvijenim zemljama zbog određenih religijskih ubjeđenja”, rekao je Medan.

U nekoliko poznatih privatnih klinika koje je novi-

narka CIN-CG kontaktirala saopšteno je da ove zahvate obavljaju poznati crnogorski ginekolozi-akušeri, a cijene se kreću od 600 do 950 eura, zavisno od toga da li je uključena opšta anestezija.

Novinarka CIN-CG-a, pokušala je da dođe do dodatnih informacija: koje su posljedice zahvata, da li je bolan itd. Iz svih klinika je rečeno da je neophodno zakazati pregled i razgovarati s doktorom. Na pitanje, kakva su iskustva klijentkinja i da li su zadovoljne srdačnim tonom nam je u jednoj klinici odgovoreno: "Naravno".

CIN-CG je kontaktirao više ljekara za koje se tvrdi da obavljaju ovaj zahvat u Crnoj Gori. Nijedan nije htio da detaljnije razgovara, ili su u potpunosti odbili razgovor. Dva ljekara sa kojima je CIN-CG razgovarao tvrde da himenoplastika pomaže djevojkama "psihički".

"Ima žena koje imaju potpuno očuvan himen i na porođaju, a ima onih koje se rode bez himena", objašnjava jedan od ljekara.

"Himenoplastika ženama pomaže psihički. To su uglavnom djevojke koje su odrasle uz štetna patrijarhalna uvjerenja", kaže ovaj ljekar.

I REGION JE TRŽIŠTE

CIN-CG je preko više upućenih izvora saznao da djevojke odlaze na ovaj zahvat i u druge zemlje regiona - Srbiju i Albaniju.

Jedan ljekar iz Beograda koji tvrdi da je uradio preko 1000 intervencija himenoplastike kazao je za CIN-CG da obavi desetak ovih zahvata godišnje ženama iz Crne Gore. Tvrdi da one trpe zlostavljanje članova porodice ako nisu "nevine".

"Nevina' djevojka se udala i prve bračne noći mladoženja diže frku da je prevaren jer nije krvarila. Zvala me njena sestra koja je 'nevina', ali ipak želi operaciju, da bi jače krvarila kad se uda", kaže ovaj ljekar.

Objašnjava da klijentkinje dolaze najčešće same, nekad sa bratom ili sa momkom.

"Jednom momku roditelji nisu dali da se oženi djevojkom jer nije 'nevina', iako je ona prvi seksualni odnos imala sa njim. On ju je doveo da joj uradimo himenoplastiku i da potom traži sreću s novim partnerom", kazao je ovaj ljekar.

Himenoplastika radi dokazivanja "nevinosti" predstavlja kršenje ljudskih prava, kaže advokatica Mijatović.

"Sadržina tekstova koji na sajtovima reklamiraju himenoplastiku podržava podređeni položaj žena i diskriminaciju isticanjem da procedura pomaže ženama da se izbjegne njihova stigmatizacija", objašnjava Mijatović

Žene i djevojke su prisiljene da se podvrgnu ovim procedurama, često pod pritiskom članova porodice

Ako ginekolog napiše potvrdu o "nevinosti", direktno učestvuje u kršenju ljudskih prava: Mijatović - Foto: Privatna arhiva

radi očuvanja takozvane časti, osiguravanjem da žena uđe u brak "čista", navodi se u preporukama Vlade Velike Britanije za himenoplastiku i preglede "nevinosti".

U toj zemlji je, uz preglede "nevinosti", od prošle godine kriminalizovana i himenoplastika - kako za ljekare i klinike koji obavljaju ili nude, tako i za sve koji posreduju, što su obično članovi porodice.

I u drugim državama Evrope gdje postoji ovaj problem među patrijarhalnim i tradicionalnim grupama, vlade diskutuju o uvođenju kriminalizacije himenoplastike i pregleda "nevinosti", u skladu sa preporukama SZO i UN, na primjer u Švedskoj i Holandiji.

OBJE PRAKSE OSTAVLJAJU FIZIČKE I PSIHIČKE POSLJEDICE

Himenoplastika može prouzrokovati fizičke posljedice uključujući bol, infekcije, seksualne teškoće, pojačano krvarenje, sužavanje vaginalnog otvora... navodi se u dokumentu Odljeljenja za zdravstvo i socijalnu zaštitu Vlade Velike Britanije. Među psihološke posljedice od himenoplastike spadaju post-traumatski stresni sindrom, depresija, anksioznost.

SZO i UNICEF navode u zajedničkom dokumentu da su slične psihičke posljedice i od pregleda "nevinosti", dodajući da "u ekstremnim slučajevima žene i djevojke mogu pokušati samoubistvo ili biti ubijene u ime časti".

Ove prakse podstreknju štetne socijalne norme povezane s takozvanim nasiljem iz časti, navode iz organizacije Okford hab za ljudska prava, koja okuplja stručnjake iz ciielog svijeta.

"Vjerovanje da se himen može pokidati samo tokom prvog odnosa je neutemeljeno, pa himenoplastika doprinosi dezinformacijama tako što normalizuje nepotvrđena i štetna očekivanja 'čednosti', doprinoseći time zlostavljanju", navode iz ove organizacije.

"Himen je membrana sa svega par krvnih sudava, koja čak i u slučaju cijepanja ne krvari mnogo", navodi se u studiji "Raspršivanje mitova o ulozi himena u utvrđivanju seksualne istorije i zlostavljanja'" iz 2019.

"Nasilna penetracija i nedostatak lubrikacije mogu proizvesti rane na vaginalnom zidu, što je prije uzrok 'krvavih čaršava', nego cijepanje himena. Zapravo, više studija pokazuje da krvarenje nije rutina prilikom prvog seksualnog odnosa žene", navodi se u ovoj studiji.

Ženama se u ovim slučaju ne daju sve informacije što je protivno ljudskim pravima, objašnjava Marina Mijatović.

"Zaštita žena od pregleda 'nevinosti' i himenoplastike mora uključivati i pravo i medicinu, te potpunu podršku i informisanost žena", kaže ona.

PREGLED "NEVINOSTI" I HIMENOPLASTIKA KOD SILOVANJA: RETRAUMATIZACIJA ŽRTAVA

Jedan ljekar iz Crne Gore kojeg je CIN-CG kontaktirao tvrdi da bi himenoplastika trebalo da se obavlja u slučajevima silovanja što bi smatra olakšalo psihičke tegobe žrtvi.

Međutim, brojne svjetske organizacije apeluju da himenoplastika može samo odmagati u procesu oporavka od seksualnog zlostavljanja.

"Nema dokaza da himenoplastika podržava fizički, emocionalni ili psihološki oporavak od silovanja ili drugog oblika seksualnog nasilja", navode Kraljevski koledž akušera i ginekologa i Institut za psihoseksualnu medicine Velike Britanije.

Naprotiv, tvrde, takav postupak "može uzrokovati fleš-bekove o prethodnom nasilju, uzrokujući dodatnu štetu".

Testovi "nevinosti" ne preporučuju se ni u slučajevima kada se traže dokazi za silovanje, jer osim što se njima ne može dokazati istorija seksualnosti, vode u retraumatizaciju žrtve. SZO, Žene UN-a i Kancelarija za ljudska prava UN-a navode da "u slučaju kontrole radi silovanja, test može izazvati dodatnu bol, što vodi u retraumatizaciju i reviktimizaciju žrtve".

IZGUBLJENA "NEVINOST" SE RJEŠAVA PREURANJENIM BRAKOM

"Prošle godine bilo je najmanje desetak slučajeva maloljetničkih brakova. Djevojke uđu u odnose s momkom s kojim su u vezi i onda se 'uzimaju' pod pritiskom porodice koja se osjeća obrukanom", kaže za CIN-CG **Nina Kolenović** iz NVO-a SOS-a za žene i djecu žrtve nasilja Plav.

"Velika je sramota u malim sredinama da djevojka zatrudni prije braka. Nedavno je jedan otac zbog toga prijavio da mu je maloljetna kćerka koja je u drugom stanju silovana, iako nije bila", kaže Kolenović.

"Ljepota i čast je ono što se tradicionalno traži od žene u patrijarhalnim sredinama. Čast je ništa drugo do netaknuti himen", kaže u razgovoru za CIN-CG **Rebeka Čilović**, izvršna direktorica NVO Sofija iz Berana.

Ova NVO bori se protiv nasilja nad ženama i podsticanjem žena sa sjeveroistoka na samostalnost.

Ugovoreni brakovi se još uvijek dešavaju, naročito kada je riječ o dogovorima s mladoženjama iz dijaspore, objašnjava Čilović.

"U tim slučajevima postoji veliki pritisak na mladu djevojku da bude 'netaknuta'. Ne čudi da se u tim slučajevima djevojke odlučuju za himenoplastiku", dodaje.

Problem je više izražen u ruralnim sredinama, nego u gradovima.

"U manjim mjestima smatra se skandaloznim da mlada djevojka koja dolazi da na studije u Berane, iznajmi stan.

Gleda se da bude kod nekog rođaka ili prijatelja, ko će da je nadgleda. Pritom, govorimo o punoljetnim djevojkama", upozorava Čilović.

Nije lako biti žena u patrijarhalnoj sredini kaže za CIN-CG **Adriana Pejaković**, psihološkinja. Moć nad nečijom slobodom svakao predstavlja nasilje, objašnjava ona.

Sam termin "gubljenje nevinosti" je problematičan jer ukazuje da žena ulaskom u seksualni odnos nešto gubi, a da je muškarac onaj koji ima moć, objašnjava Pejaković.

"U strogo patrijarhalnoj sredini žena zavisi od muškarca koji može nešto 'da joj uzme' čak i kada je njena seksualnost u pitanju, umjesto da oba pola uživaju u radosti spajanja'', kaže Pejaković.

Seksualna edukacija je ključna.

"Važno je edukovati mlade ljude o odgovornom, ravnopravnom i podržavajućem odnosu prema seksualnosti, bez igara moći koje udaljuju polove", kaže Pejaković.

MLADE ŽENE IZLOŽENE KONFUZNIM PORUKAMA

Mlade žene su izložene kontroverznoj postfeminističkoj medijskoj kulturi, objašnjava za CIN-CG **Nataša Nelević**, feministička teoretičarka i aktivistkinja.

"Na jednoj strani imamo te radikalne 'feminističke' medijske poruke o ženskom individualizmu, izboru, slobodi, čak poruke o ženi kao subjektu seksualne želje, dok na drugoj strani imate, recimo, himenoplastiku. To zaista liči na ludilo".

"Ipak, nema sumnje da je popularna 'feministička' kultura na kojoj se odgajaju mlade žene svuda, pa i u Crnoj Gori, zapravo duboko patrijarhalna", objašnjava ona.

U tom kontekstu, himenoplastika je potpuno očekivana.

"Kontrola ženskog tijela i ženske seksualne želje je uslov da bi patrijarhat uopšte mogao da se reprodukuje. Tako je bilo i tako je još uvijek", kaže Nelević.

Ugroženi životi žena širom svijeta

U Francuskoj nije došlo do zabrane testova nevinosti i himenoplastike, jer ljekari smatraju da bi životi i psihičko stanje žena iz određenih zajednica bili ugroženi. Da žene iz nekih etničkih manjina trpe zlostavljanje nesagledivih razmjera potvrdila je i analiza vlade Velike Britanije, pred odluku o zabrani himenoplastike i pregleda "nevinosti". Navedeni su primjeri žena koje su na najbrutalnije načine zlostavljane od strane članova porodice, nakon otkrića da nisu nevine. Tako se pominje primjer djevojke kojoj je otac godinama prije udaje provjeravao himen, a nakon otkrića da nije nevina, pozvao je muške rođake da je siluju. Ovoj djevojci su potom starije rođake zašile himen bez medicinskih instrumenata, u potpuno nemedicinskim uslovima.

U nerazvijenim zemljama sa tradicionalnim patrijarhalnim društvima ljekari su ti koji šire zablude o himenu, nalazi su monitoringa koji je trajao šest godina u brojnim zemljama Afrike, navodi se u studiji "Raspršivanje mitova o ulozi himena u utvrđivanju seksualne istorije i zlostavljanja" iz 2019. Sačinili su je ljekari iz više relevantnih američkih i britanskih institucija koji su vršili edukacije u konfliktnim zonama u Africi za postupanje u slučajevima silovanja.

"Mnogi doktori imali su pogrešna uvjerenja o anatomiji i fiziologiji himena, kao i o ulozi koju himen igra kada treba odrediti da li je bilo seksualne aktivnosti ili zlostavljanja, naročito kod djece, tinejdžera i mladih žena", navodi se u ovoj studiji.

Izgled himena bio je korišten i kao dokaz za silovanje u pravnom sistemu, objašnjava se u studiji. Tako su se u zvaničnim dokumentima koristili opisi himena koji osim što nisu naučno utemeljeni, diskiminišu žene: "star i pocijepan, netaknut, djevičanski, prljav, slomljen...".

U najvećem broju slučajeva korelacija između izgleda himena i istorije seksualne aktivnosti ne postoji, navodi se u ovoj studiji.

Epidemiološke mjere davno ukinute - Foto: Boris Pejović

Merima Babić (Oslobođenje)
Milica Radenković (Danas)
Romana Kovačević Barišić (Večernji list)
Ana Komatina (Vijesti)

Zaboravili smo koronu, ne i ona nas

U Crnoj Gori, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji potpuno druge teme imaju prioritet, što je i logično, ali tri godine od početka pandemije i dalje je puno otvorenih pitanja

Koronavirus danas ne predstavlja rizik kao u prvim mjesecima pandemije, u centru pažnje građana Crne Gore su drugi priroriteti, ali širom svijeta broj zaraženih i preminulih od posljedica kovida-19 i dalje je visok. Procjene Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) pokazuju da ćemo u ovoj godini biti svjedoci kraja pandemije, ali stručnjaci upozoravaju da je virus i dalje prijetnja, pogotovo po osjetljive kategorije. "Od prvih dana pandemije ispunjenih neizvjesnošću, strahom, prepunjenim bolnicama i nedostatkom lične zaštitne opreme, ljekova, aparata, kadra do danas, kada je kovid više usputna tema, neugodnost za pojedine koji razviju tešku kliničku sliku, ova pandemija zvanično usmrtila je gotovo sedam miliona ljudi na svijetu. Vjeruje se da je taj broj mnogo veći. Danas, za većinu ljudi kovid ne predstavlja onakav rizik kao u prvim mjesecima pandemije....", kaže za "Vijesti" epidemiološkinja Milena Popović Samardžić. Ona ističe da je broj inficiranih osoba korona virusom u Crnoj Gori, ali i svijetu, danas značajno potcijenjen. "Analizirajući svoje najbliže okruženje, ne čekajući zvanične izvještaje, uočavamo porast respiratornih infekcija. To je posebno vidljivo u školama i većim kolektivima. Upitno je koliki broj osoba se testira na grip i kovid danas zbog razvijenih simptoma bolesti. Upitno je i u kojoj mjeri je ova pandemija promijenila naše ponašanje i pristup zaraznim bolestima", smatra ona. Šefica kancelarije SZO za Crnu Goru Mina Brajović smatra da je epidemiološka situacija tri godine nakon proglašenja pandemije bolja u odnosu na sve dosadašnje faze. "Prvi put, na globalnom nivou, nedjeljni broj prijavljenih smrtnih slučajeva u protekle četiri sedmice je manji u odnosu na period kada je prvi put upotrijebljena riječ pandemija. Iako SZO procjene upućuju da je realno očekivati da ćemo tokom ove godine biti svjedoci kraja kovid-19 pandemije, ovo oboljenje i dalje predstavlja aktivnu prijetnju i od vitalnog je značaja da se vulnerabilne kategorije vakcinišu kako bi se izbjegle ozbiljne forme bolesti i hospitalizacije", ocijenila je ona. Prvi slučajevi koronavirusa u Crnoj Gori potvrđeni su 17. marta 2020. godine. Tokom tri godine registrovano su 289.134 slučaja infekcije koronavirusom. Do 17. marta ove godine zabilježeno je 2.808 smrtnih slučajeva, povezanih sa oboljenjem kovid-19. Aktivan je kraken soj koji potiskuje do sada aktuelne omikron varijante koronavirusa. Crna Gora, iako je masovnu vakcinaciju započela na proljeće 2021. godine i nabavila dovoljan broj vakcina, ne može se pohvaliti procentom vakcinisanih kakav je u razvijenim, evropskim zemljama. Prema podacima crnogorskog Instituta za javno zdravlje (IJZ), prvu dozu vakcine primilo je 47,3 odsto ukupnog stanovništva, a dvije doze 46,1 odsto. Treću, buster dozu primilo je svega 16,6 odsto ukupne populacije, četvrtu 0,6, a petu 0,02 odsto. Popović Samardžić smatra da ovi podaci više ništa ne znače, jer, ako je neko primio samo dvije doze Sinofarm vakcine u junu 2021. godine, danas to nema nikakvu važnost. "Procent vakcinisanih u Crnoj Gori je nizak. Nismo uspjeli izgraditi povjerenje u vakcine protiv kovida u mjeri u kojoj je to trebalo. Otpor prema vakcinaciji postao je dio nekog nedokučivog ubjeđenja iako do danas nismo čuli ozbiljan naučni argument koja bi podržala ta ubjeđenja. Pogrešne odluke i strategije koje je Vlada sprovodila, nedovoljna distanciranost javno zdravstvenih institucija od političkih odluka, nedovoljna transparentnost dodatno su otežali izgradnju tog povjerenja. Vjerujem da se zbog toga i dalje broj vakcinisanih protiv kovida

Milena Popović Samardžić - Foto: Luka Zeković

Mina Brajović - Foto: Savo Prelević

u Crnoj Gori održava na neprihvatljivo niskom nivou". Brajovićeva smatra da je nacionalni odgovor Crne Gore tokom trajanja pandemije bio višeslojan i determinisan raspoloživim resursima i kapacitetima. "Djelovanje na dvostrukom kolosijeku u smislu odgovora na panedmiju i pružanja esencijalnih servisa, prepoznato je kao izazov kako u Crnoj Gori tako i u značajnom broju zemalja širom Evrope. I u ovoj fazi pandemije, ključna poruka SZO je da je potrebno insistirati na primjeni pet pandemijskih stabilizatora, uključujući povećanje obuhvata kovid-19 vakcinacijom, posebno kada je riječ o starim licima, trudnicama, zdravstvenim radnicima i osobama čiji imuni sistem je kompromitovan. Posebno je važno da se insistira na aktivnom nadzoru, testiranju i sekvenciranju", zaključuje Brajovićeva. Da je sada najvažniji fokus na zaštiti osjetljivih kategorija i starijih, upozorava i Popović Samardžić. "Koronavirus će i dalje mutirati, a naučnici strahuju i da može doći do soja koji će efikasno izbjegavati imunitet i biti otporan na antivirusne ljekove. To samo govori da kovid ostaje među nama i da mi brzo moramo prikupiti sve što smo naučili tokom ove pandemije da nam se greške ne bi ponavljale", zaključuje ona. Brajovićeva kaže da SZO budno prati dešavanja i cirkulaciju podvarijante virusa XBB 1.5 koji je sve više prisutan u pojedinim zemljama u Evropi, ali uprkos tome ne predstavlja veći javno zdravstveno rizik u odnosu na druge omikron sojeve koronavirusa.

HRVATSKA: KORONAVIRUS NAM SE PRILAGODIO, NO PITANJE JE ŠTO ĆE NAM DONIJETI KLIMATSKE PROMJENE

Pandemiju koronavirusa Svjetska zdravstvena organizacija formalno nije proglasila završenom ni tri godine nakon njenog izbijanja, međutim, u Hrvatskoj već skoro godinu kovid-19 prisutan je samo u tragovima. Na infektivnim odjeljenjima bolnica mali je broj kovid pozitivnih pacijenata, pa oni rade uobičajenim tempom. Lokdaun u martu i aprilu 2020, kada je sve stalo, a ljudi su radili od kuće, đaci nastavu pratili onlajn, a u trgovinu se izlazilo s oprezom zbog zaraze nepoznatim virusom, danas nam se čini nestvarnim. Baš kao i nekoliko talasa intenzivnog širenja zaraze, kada su hrvatske bolnice bile pretrpane teško bolesnim ljudima koji nisu mogli disati bez mehaničke ventilacije. Mnogi su i podlegli, a na kraju odnijeli veliki broj ljudskih života.

Još u aprilu prošle godine ukinute su skoro sve epidemiološke zaštitne mjere i na snazi su još jedino obaveza nošenja maski u zdravstvenim ustanovama, te obavezno testiranje na SARS-coV-2 prije operacije, odnosno zahvata koji podrazumijeva pojavu aerosola iz organizma.

Uprave civilne zaštite, poznatije kao "štab" čija su se obraćanja iz dana u dan pratila kao glavni dnevni događaj, od 22. februara 2023. godine više ne objavljuje podatke o kovidu svakodnevno već samo ponedjeljkom. Tako je u nedjelji do 13. marta zabilježen 361 novi slučaj zaraze virusom SARS-coV-2 te je službeno bilo 481 potvrđen slučaj zaraze. Hospitalizovano je 198 osoba, od kojih je osam na respiratoru. Nažalost, preminulo je 19 osoba u toj sedmici.

"Na splitskom infektivnom odjeljenju ima nešto hospitalizovanih pacijenata sa kovidom, ali nema ih puno. Po četvoro-petoro najviše, kako koji dan, ali čak ih je i više s gripom. Mahom su to stariji pacijenti, ljudi s pneumonijama, ima bolesnika s nekom drugom hroničnom bolešću, pa im se sa kovidom pogoršalo. Nisu to više onako masovno teške bolesti, ali i dalje obavezno testiramo svakog bolesnika sa respiratornim simptomima jer moramo kovid bolesnike izolovati, ne stavljati ih zajedno s ostalim bolesnicima, kaže dr Ivo Ivić, dojučerašnji šef infektologije splitskog KBC-a koji trenutno koristi godišnji odmor nakon kojeg odlazi u penziju.

U KB Dubravi, nedavno jedinoj kovid bolnici u Hrvatskoj, trenutno imaju dvanaest pacijenata s kovidom.

"Pola je samo kovid pozitivna, bez simptoma kovida, a primljeni su zbog drugih bolesti. To su starije i teško hronično bolesne osobe, mahom i s upalom pluća. Osim što ih nije puno, nije ni klinička slika onakva kao što je prije bila", rekao nam je prof. Bruno Baršić, infektolog koji se iz penzije aktivirao kao šef kriznog štaba kovid bolnice u zagrebačkoj Dubravi.

Naši iskusni infektolozi slažu se kako smo sada u suživotu s ovim korona virusom koji je tu, ali ne predstavlja više opasnost kao prije. Međutim, to ne znači da se situacija više nikad neće promijeniti jer svaki virus je živo biće koje se stalno mijenja i uvijek nas može neugodno iznenaditi.

"Jedno vrijeme ne očekujem promjenu, virus SARS-coV-2 sada izaziva prehladu, kod starijih malo težu, ali i on će jednom opet mutirati, kao što je to slučaj s virusom gripa. Je li moguće da neka sljedeća rekombinacija bude gora? Moguće je. Nije isključeno da se javi s s puno žešćim patogenetskim potencijalom. Imali smo 2003. SARS, pa 2008/2009. svinjski grip, pa 2018. opet teži oblik gripe s puno oboljelih, a onda i kovid. Tek ćemo vidjeti što će nam donijeti klimatske promjene", oprezan je prof. Baršić.

I dr Ivić ističe da je svaki virus priča za sebe.

"SARS-coV-1 se pojavio, vidjeli smo ga i nestao je. Ovaj, SARS-coV-2, nakon tri godine možemo reći da će ostati s nama, a ako misli da ostane, onda će se ponašati najvjerojatnije kao i većina drugih respiratornih virusa. Znači da će u zimsko doba izazivati više infekcija. Vjerojatno ne onako masovno, uz uslov da se ne dogodi neka značajna mutacija. Kad virus gripe značajno mutira, imamo porast broja oboljelih, pa i umrlih od gripa. Hoće li to biti tako i u kojoj mjeri, vidjeće se", govori dr Ivić.

Od 25. februara 2020, kada je zabilježen prvi slučaj zaraze u Hrvatskoj, do danas ukupno je zabilježeno 1.269.687 osoba zaraženih novim koronavirusom. Preminulo je 18.006 preminulo, oporavilo se 1.251.200 osoba.

Do 13. marta testirano je 5.530.633 osoba.

Utrošeno je 5.360.723 doza vakcina, a vakcinisano je 59,95 odsto ukupnog stanovništva, odnosno 71,33 procenata odraslog stanovništva. Barem jednom dozom vakcinisano je 2.321.299 hrvatskih građana, a od njih je vakcinacija završena za 2.251.239 osoba, što čini 69,28 procenata odraslog stanovništva.

SRBIJA: U ČETVRTU GODINU BEZ PODATAKA O NAJVAŽNIJIM STVARIMA

Kao i u ostatku svijeta, i u Srbiji je kovid je već neko vrijeme istisnut iz medijskih naslova, a vijesti o novom koronavirusu su na marginama. Brojevi ostaju, međutim, neosporivo svjedočanstvo nerazumno visoke cijene koju je Srbija platila u prethodne tri godine, premda se to slabo vidi golim okom - maske, prije tri godine skupe i deficiratne, sada su pravi raritet, sem u zdravstvenim ustanovama ima ih još poneko u gradskom prevozu. Zvanična statistika kaže da je od početka dolaska kovida-19 u Srbiju od ove bolesti oboljelo skoro 2,5 miliona građana, umrlo je 17.900, a prvi slučaj je registrovan 6. marta 2020. godine. Zvanična statistika međutim nije tačna. Iako je prvi slučaj zaražavanja novim korona virusom potvrđen 6. marta kod muškarca iz Subotice, kasnije objavljeni radovi pokazali su da je kovid zapravo već u februaru, a po svoj prilici i ranije, bio u Srbiji. Grupa autora sa Medi-

Detalj iz Sarajeva - Foto: Oslobođenje

Premijer Crne Gore Dritan Abazović na vakcinaciji - Foto: Savo Prelević

Prema podacima crnogorskog Instituta za javno zdravlje (IJZ), prvu dozu vakcine primilo je 47,3 odsto ukupnog stanovništva - Foto: Luka Zeković

cinskog fakulteta u Beogradu objavila je rad o obdukciji koja je urađena na muškarcu koji je preminuo od upale pluća nepoznatog uzroka početkom februara. Naknadnim analizama utvrđeno je prisustvo SARS-CoV-2 virusa. Od trenutka kada je potvrđen prvi slučaj, institucije su počele da prate i objavljuju svakodnevno broj testiranih, oboljelih, hospitalizovanih i preminulih. Epidemiolozi su od početka isticali da je stvarni broj zaraženih mnogo veći od zvanične statistike. Dijelom zbog štelovanja podataka, dijelom zato što se nisu svi zaraženi testirali, a dijelom i zbog nepouzdanosti samih tekstova. Po posljednje dvije stvari, Srbija nije izuzetak - i u ostatku svijeta milioni slučajeva ostali su nezabilježeni. Isto se može reći i za broj preminulih. Već na kraju 2020. Svjetska zdravstvena organizacija procijenila je da je stvarni broj preminulih u svijetu veći za 1,2 miliona od registrovanog. U Srbiji se prvi put pokazalo da podaci o preminulima nisu tačni kada je istraživački portal BIRN objavio tekst o manipulisanju brojevima u okviru zvanične kovid baze podataka u koju su se slivale sve informacije. BIRN je tada pokazao da dok je u periodu od 19. marta do 1. juna 2020. zvanično objavljeno da su od kovida u zemlji umrle 244 osoba, u kovid bazi podataka kojom su rukovodile zvanične institucije bilo je zabilježeno 632 preminulih. Ono što je BIRN pisao maju 2020. potvrdilo se godinu kasnije kada je Republički zavod za statistiku objavio svoj redovni izvještaj o uzrocima smrti za prethodnu godinu. Tada se vidjelo da je od kovida-19 preminulo više od 10.000 osoba, što je bilo skoro tri puta više od zvaničnog broja. I sljedeće godine slična situacija se desila - dok je zvanična kovid statistika pokazivala da je od kovida 2021. umrlo skoro 9.500 osoba, RZS je u svom izvještaju naveo da je za 27.742 osoba kao uzrok smrti upisan kovid-19. Pri tome podaci RZS bilježe samo one slučajeve gdje je kovid-19 upisan kao uzrok smrti. Tako ostaju nezabilježeni oni preminuli kojima je umjesto kovida unijeta šifra neke druge bolesti, iako je novi koronavirus zapravo bio pravi razlog umiranja. Koliko je pandemija zapravo odnijela života najbolje se vidi po višku smrtnosti - većem broju preminulih od očekivanog u određenom periodu - tokom 2020. i 2021. godine. U 2021. godini umrlo je preko 30.000 osoba više u poređenju sa periodom prije pandemije. U 2022. godini višak smrtnosti je iznosio oko 9.000 preminulih. Tokom protekle tri godine Srbija je u borbi protiv pandemije išla iz krajnosti u krajnost. Na samom početku, suočena sa nedostatkom osnovne opreme i nepoznanicama koje su okruživale kovid-19, država je posegla za najrestriktivnijim mjerama. Vanredno stanje počelo je 16. marta i od tog dana sve neesencijalne djelatnosti bile su zatvorene, a ubrzo je uveden i policijski čas. U početku građanima nije bilo dozvoljeno kretanje napolju uveče, da bi se ubrzo ovo pretvorilo u višednevne zabrane napuštanja stana. Pri tome, najstariji, kao najugroženija kategorija, najteže su bili pogođeni jer su ostali zarobljeni u svojim kućama nedjeljama, što je, kako su kasnije i pojedini članovi Kriznog štaba sami rekli, bila neopravdana mjera. Kako su počeli da se približavaju izbori u junu tako su sve postali izraženiji glasovi da je Srbija pobijedila kovid, a jedna po jedna mjera je odbacivana. Tako je skoro preko noći ponovo postalo skoro sve dozvoljeno, što je bila politika koja se zadržala i narednih mjeseci i godina. Čak i tokom najtežih epidemijskih talasa, kada nije bilo mjesta ni u bolnicama, mogli su se vidjeti navijači na tribinama i puni noćni klubovi. Pri tome, Srbija je ostala jedna od rijetkih zemalja koja nije uvele kovid propusnice sa obrazloženjem da vlast ne vjeruje u restriktivan pristup i primoravanje, već apeluje na svijest građana da vakcinisanjem zaštite sebe i druge. Upravo su vakcine bile jedna od svijetlih tačaka. Srbija je bila jedna od prvih zemalja koja je nabavila dovoljne količine vakcina ne samo za svoje stanovništvo već i za građane drugih država. Ispostavilo se, međutim, brzo da nema dovoljno onih koji su spremni da zavrnu rukav. U prvih par mjeseci 2021. svi koji su željeli da prime vakcinu su to i uradili tako da je vakcinacija zamrla već od polovine 2021. Do sada je prve dvije doze primilo 3,1 miliona građana a treću 1,8, što je 8,68 miliona ukupno. Zaštitnih biovalentnih vakcina kao četvrte i pete doze dato je samo 10.219.

BIH: KORONA VIŠE NIJE OPASNA BOLEST KAO U JEKU PANDEMIJE

Nakon tri godine od početka pandemije koronavirusa, Bosna i Hercegovina je u dosta povoljnoj epidemiološkoj situaciji i kovid-19 trenutno ne predstavlja veliko opterećenje za zdravstveni sistem. Većina oboljelih sada ima lakšu kliničku sliku, nešto između prehlade i gripa. Veliki broj građana više se i ne javlja u zdravstvene ustanove, niti se testira, kaže za "Oslobođenje" specijalista infektolog dr Ednan Drljević, šef Infektivnog odjeljenja Opšte bolnice "Prim. dr Abdulah Nakaš" u Sarajevu, uz tvrdnje kako zdravstveni sistem više nema kontrolu nad kovidom kao što je to bio slučaj u ranijim periodima.

> *Koronavirus će i dalje mutirati, a naučnici strahuju i da može doći do soja koji će efikasno izbjegavati imunitet i biti otporan na antivirusne ljekove. To samo govori da kovid ostaje među nama i da mi brzo moramo prikupiti sve što smo naučili tokom ove pandemije da nam se greške ne bi ponavljale*

Naime, ima slučajeva zaraze koje sasvim slučajno otkriju, kada u početku ne mogu objasniti o čemu se tačno radi kod oboljelog pacijenta.

"Dođe nam pacijent sa negativnim brzim testom, a onda vidimo da tu ima neki infekt u pozadini, da se ipak nešto dešava. Kada uradimo PCR i druga testiranja, onda ustanovimo da se radi o kovidu. Bez tih testiranja, pogotovo PCR, jako je teško ustanoviti da li je u pitanju kovid-19. Brzi testovi nisu toliko osjetljivi, a PCR radimo samo u iznimnim slučajevima i ne više rutinski kao nekada, pojašnjava dr Drljević.

Tako danima ne bude pacijenata s kovidom na bolničkom liječenju, tek pokoji slučaj. Dešava se, povremeno, da se kovid proširi na nekoliko ležećih pacijenata, ali svi završe dobro i sa lakšom kliničkom slikom, tako da, tvrdi dr Drljević, smrti od kovida već dugo nemaju. Mada je bilo pacijenata koji su umrli, ali su imali tešku srčanu bolest, a ispostavilo se da su i pozitivni. Ranijih, teških upala pluća, karakterističnih za kovid, za koje je potrebna kiseonička podrška ili respiratori, u posljednje vrijeme nema.

Epidemija koronavirusa u BiH je pod kontrolom, no o pandemiji i njenom kraju, teško je još govoriti. Čeka se Svjetska zdravstvena organizacija koju čini 170 zemalja. Kako god, kovida će uvijek biti, uvjeren je naš sagovornik, jer ova virusna bolest nije sezonska već cjelogodišnja.

"Ne očekujemo da potpuno nestane. Međutim, iz generacije u generaciju kovida, od vuhanskog soja pa nadalje, svaki je naredni bio blaži. Ostvarila se prognoza vrhunskih stručnjaka koji su na početku rekli da se virus racionalno ponaša i da mu nije u interesu da bude ubojit, jer tako ubija i sebe", kaže dr Drljević.

Zbog slabe kliničke slike, pacijentu kovid prehlada predstavlja problem, ali ne i veliko opterećenje zdravstvenom sistemu i s obzirom na to da virus nije smrtonosan, smatra dr Drljević, i ako ostane, neće više predstavljati veliki problem.

Prema posljednjim podacima, 8. marta u BiH su evidentirana 93 nova slučaja oboljelih od korona virusa, jedna osoba je preminula. Od početka pandemije prijavljeno je 401.729 oboljelih, od kojih je 16.280 preminulo. Oporavljenih je 379.084.

Nada Bogetić

Borba Kine i SAD za u na Bliskom istoku

Uloga Pekinga u dogovoru između Saudijske Arabije i Irana o uspostavljanju diplomatskih odnosa i njen dalji diplomatski angažman u regionu predstavljaju ozbiljan test za Vašington

U roku od nekoliko dana Saudijska Arabija je postigla istorijske sporazume sa dvije vodeće svjetske sile - Kinom i Sjedinjenim Državama

Rijad je, uz posredovanje Kine, potpisao dogovor o obnovi diplomatskih veza sa svojim vječitim rivalom Iranom, a zatim objavio ogroman ugovor za kupovinu komercijalnih aviona od američke kompanije Boing.

Ova dva događaja podstakla su spekulacije da Saudijci obilježavaju teritoriju kao dominantna ekonomska i geopolitička sila koja posjeduje fleksibilnost da izvlači korist dok se Peking i Vašington međusobno takmiče, ističe agencija Asošijetid pres.

Međutim, za Vašington i generalno svijet intrigantniji je aspekat da je Kina prvi put dobila glavnu ulogu u bliskoistočnoj politici. Dogovor između Rijada i Teherana objavljen je nakon četiri dana pregovora u Pekingu, o kojima javnost prethodno nije bila obaviještena.

Odnos Saudijske Arabije i Irana je tokom istorije bio problematičan i u sjenci sektaške podjele i žestokog rivalstva u regionu. Diplomatski odnosi su prekinuti 2016. godine nakon što je Saudijska Arabija pogubila uglednog šiitskog sveštenika **Nimr al Nimra**. Demonstranti u Teheranu upali su u saudijsku ambasadu, a iranski vrhovni lider ajatolah **Ali Hamenei**, obećao je "božansku osvetu".

Značajan napredak postignut je tokom nekoliko rundi ranijih pregovora održanih u Omanu i Iraku, mnogo prije nego što je prošle nedjelje u Kini tokom svečanog Nacionalnog narodnog kongresa objavljeno da je dogovor postignut.

Mada američki zvačnici tvrde da im angažman Pekinga u cilju ublažavanja tenzija na Bliskom istoku ne smeta, analitičari smatraju da saudijsko-iranski dogovor naglašava važnu dimenziju kinesko-američkog rivalstva, a to je pitanje na koga će druge države gledati kao na najboljeg vodiča za budući svjetski poredak: na Peking ili Vašington.

Stiven Volt, profesor međunarodnih odnosa na Harvardu u kolumni za magazin "Forin polisi" ocjenjuje da je dogovor zapravo poziv "na buđenje za administraciju predsjednika **Džoa Bajdena** i ostatak spoljnopolitičkog establišmenta Sjedinjenih Država, jer razotkriva samonametnute ograničenja koja su dugo sakatila američku politiku na Bliskom istoku". "Takođe naglašava kako Kina pokušava da se predstavi kao sila mira u svijetu, što je plašt koji su Sjedinjene Države uglavnom napustile posljednjih godina", piše Volt.

Saudijska Arabija i Iran su prekinuli diplomatske odnose nakon što je Rijad pogubio sveštenika Nimr al Nimra 2016. godine - Foto: Rojters

Saudijski princ Mohamed bin Salman i kineski predsjednik Si Đinping u Rijadu u decembru 2022. - Foto: Rojters

Zvaničnici Bijele kuće u javnim istupima odbacuju ideju da ovakav razvoj događaja predstavlja promjenu dinamike u rivalstvu između Kine i SAD na Bliskom istoku. Portparol Bijele kuće **Džon Kirbi** kazao je da mada Vašington nije bio direktno uključen, Saudijska Arabija je redovno obavještavala američke zvaničnike o pregovorima sa Iranom.

Kirbi je na ovaj način očigledno pokušao da umanji ulogu Kine u sklapanju dogovora između Teherana i Rijada, tvrdeći da Bijela kuća vjeruje da su unutrašnji i spoljašnji pritisci, uključujući i efikasno saudijsko odvraćanje napada od strane Irana ili posrednika, na kraju uticali da Teheran sjedne za sto i pregovara. Peking se uključio u iransko-saudijske pregovore u trenutku kada je voće već "sazrijevalo na lozi", rekao je za AP visoki američki zvaničnik koji je želio da ostane anoniman.

"ŠAMAR BAJDENOVOJ ADMINISTRACIJI"

Sa druge strane bivši američki i UN zvaničnik **Džefri Feltman** kazao je da je zapravo uloga Kine, a ne ponovno otvaranje iranskih i saudijskih ambasada nakon šest godina, najznačajniji aspekat dogovora.

"Ovo će biti interpretirano - i to vjerovatno sa pravom - kao šamar Bajdenovoj administraciji i kao dokaz da je Kina sila u usponu", kazao je Feltman za Rojters.

Bijela kuća sa indignacijom odbacuje i ideju da veliki ugovor o kupovini aviona ukazuje na značajnu promjenu odnosa administracije prema Rijadu nakon Bajdenovih žestokih kritika upućenih na početku mandata zbog stanja ljudskih prava u Saudijskoj Arabiji i zbog prošlogodišnje odluke kartela OPEK plus na da smanji proizvodnju nafte.

Ipak, uloga Kine u obnovi diplomatskih veza između Rijada i Teherana i veliki ugovor sa Boingom - za koji Bijela kuća tvrdi da se zalagala - dali su novi obrt Bajdenovom burnom odnosu sa saudijskim princom prijestolonasljednikom **Mohamedom bin Salmanom**, ističe AP.

Kao kandidat za ulazak u Bijelu kuću, Bajden je obećavao da će saudijski vladari platiti "cijenu" za ubistvo

...ticaj
...j

novinara i kritičara saudijskog rukovodstva **Džamala Hašogija** 2018. godine. U skorije vrijeme, nakon što je kartel OPEK plus u oktobru najavio da smanjuje proizvodnju, Bajden je obećao "posljedice" za potez za koji je američka administracija kazala da ide u korist Rusije. Sada, u trenutku kada se Kina u najmanju ruku upušta u nametljiviju diplomatiju na Bliskom istoku, izgleda da je Vašington spreman na popustljiviji stav.

JEMEN - SLJEDEĆI DIPLOMATSKI PODUHVAT KINE?

Dogovor postignut prošlog petka takođe pruža nadu za uspostavljanje trajnijeg mira u Jemenu, gdje se konflikt koji je izbio 2014. u velikoj mjeri smatra posredničkim ratom između Saudijske Arabije i Irana.

Savjetnik za nacionalnu bezbjednost u Bijeloj kući **Džejk Salivan** kazao je ranije ove nedjelje da Kina radom na suzbijanju tenzija između zalivskih arapskih država koje godinama vode posredničke ratove u Jemenu, Siriji, Libanu i Iraku, zapravo doprinosi zajedničkom cilju.

"To je nešto što mi smatramo pozitivnim dok god promoviše ono za što se i SAD zalažu u regionu, a to je deeskalacija i smanjenje tenzija", kazao je Salivan.

Međutim, privatno zvaničnici su skeptični po pitanju sposobnosti i želje Kine da igra ulogu u rješavanju nekih od najtežih kriza u regionu, uključujući i dugi pogubni posrednički rat u Jemenu.

Huti, saveznici Irana, zauzeli su glavni grad Jemena, Sanu, 2014. i natjerali međunarodno priznatu vladu u egzil u Saudijsku Arabiju. Koalicija predvođena Saudijskom Arabijom naoružana američkim oružjem i obavještajnim podacima ušla je 2015. u rat na strani jemenske vlade u egzilu.

Godine neizvjesnog rata stvorile su humanitarnu katastrofu i gurnule najsiromašniju zemlju arapskog svijeta na ivicu gladi. Ukupno, u ratu je stradalo preko 150 000 ljudi, uključujući i 14 500 civila.

Šestomjesečno primirje, najduže u konfliktu u Jemenu, isteklo je u oktobru, ali je uspostavljanje trajnog mira jedan od najvećih prioriteta američke administracije na Bliskom istoku. Specijalni američki izaslanik za Jemen, **Tim Lenderking** ove nedjelje boravi u posjeti saudijskoj Arabiji i Omanu kako bi pokušao da uz posredovanje UN postigne primirje u Jemenu, tvrdi Stejt department.

Bijela kuća odbacuje ideju da veliki ugovor o kupovini aviona ukazuje na značajnu promjenu odnosa administracije prema Rijadu nakon Bajdenovih žestokih kritika upućenih na početku mandata zbog stanja ljudskih prava u Saudijskoj Arabiji i zbog prošlogodišnje odluke kartela OPEK plus da smanji proizvodnju nafte

"Posredovanje Kine u postizanju dogovora u Jemenu moglo bi imati "značajne posljedice" za Vašington, kazao je **Danijel Rusel**, vodeći diplomata za istočnu Aziju u administraciji bivšeg predsjednika **Baraka Obame**. Rasel je za Rojters kazao da je neobičajeno da Kina samostalno djeluje kako bi pomogla u postizanju diplomatskog dogovora u sporu u koji nije direktno umiješana.

"Pitanje je, da li su ovo obrisi onoga što slijedi", kazao je on. "Može li to biti uvod kineskog posredovanja između Rusije i Ukrajine kada Si posjeti Moskvu ove nedjelje?"

Do sada, Kina stalna članica Savjeta bezbjednosti UN, nije izražavala veliko interesovanje za konflikt u Jemenu, Siriji ili za izraelsko palestinsku situaciju, tvrde američki zvaničnici. Ipak, Si je ove nedjelje zatražio da Kina igra veću ulogu u upravljanju globalnim dešavanjima nakon što je Peking ostvario svojevrsni diplomatski puč dogovorom između Irana i Saudijaca.

"To je ubrizgalo pozitivni elemenat u mir, stabilnost, solidarnost i saradnju regiona", kazao je u srijedu zamjenik kineskog ambasadora u UN **Geng Šuang** pred Savjetom bezbjednosti UN.

"Nadamo se da takođe može stvoriti povoljne uslove za poboljšanje situacije u Jemenu".

POSAO I DIPLOMATIJA

Zvaničnici u Bijeloj kući tvrde da je Peking izrazio skormno interesovanje za oživljavanje nuklearnog sporazuma sa Iranom - čiji je potpisnik - iz kojeg je **Donald Tramp** 2018. godine povukao SAD. Izvjesno je da Kina - veliki potrošač i iranske i saudijske nafte pojačava politički uticaj u regionu.

Kirbi je kazao da SAD pomno prate ponašanje Pekinga na Bliskom istoku i šire. "Što se tiče kineskog uticaja tamo ili u Africi ili Latinskoj Americi, nemamo povez oko očiju", kazao je on. "Svakako da nastavljamo da pratimo Kinu dok pokušava da stekne uticaj ili uporište širom svijeta iz sopstvenih sebičnih interesa".

Vang Ji, član Politbiroa Komunističke partije Kine, Ali Šamkani, sekretar iranskog Vrhovnog savjeta za nacionalnu bezbjednost, Muhamed al Aiban, saudijski savjetnik za nacionalnu bezbjednost, na sastanku u Pekingu 10. marta - Foto: Rojters

Oružani sistemi vežu Saudijsku Arabiju za Sjedinjene Države

Bijela kuća trenutno nije pretjerano zabrinuta zbog okretanja Saudijaca prema Kini i to iz nekoliko razloga, uključujući i onaj što je cjelokupni saudijski odbrambeni sistem zasnovan na američkom oružju i rezervnim djelovima, kazali su američki zvaničnici za agenciju Asošijetid pres. Oni su dodali da bi Saudijcima bilo potrebno najmanje deset godina da sa američkih oružanih sistema pređu na ruske ili kineske.

Saudijska zavisnost od američkog oružja i američko vojno i komercijalno prisustvo u kraljevstvu - oko 70 000 Amerikanaca živi u toj zemlji - odigrali su veliku ulogu u prevazilaženju teških trenutaka u odnosu tokom godinam, kazao je Les Janka, bivši predsjednik kompanije Rejtion Arabian Sistem, koji godinama živi u Saudijskoj Arabiji.

"Bila bi potrebna "nezamisliva količina aktivnosti za promjenu imajući u vidu oslanjanje na američko oružje, američku tehnologiju, američku obuku, i sve što ide uz to", kazao je Janka.

> *Kina ima diplomatske odnose i posluje sa svim stranama: Egiptom, Saudijskom Arabijom, Izraelom, zalivskim državama, čak i sa Bašarom al Asadom u Siriji. Tako jedna velika sila najbolje koristi svoj uticaj. Jasno stavite do znanja da ste voljni da radite sa drugima ako su oni voljni da rade sa vama, a vaše veze sa drugima ih istovremeno podsjećaju da vi imate druge opcije*

Majls Ju, direktor Kineskog centra na Hadson institutu, kazao je da Sijev poziv da Kina preuzme aktivniju ulogu na međunarodnoj sceni zahtijeva da Peking dramatično promijeni svoj pristup.

"Kineske diplomatske inicijative su zasnovane na jednoj stvari: novcu", kazao je Ju, koji je služio kao politički savjetnik za Kinu državnog sekretara **Majka Pompea** za vrijeme Trampove administracije. "Oni su stvorili prijatelje u Africi i Aziji, ali je to uglavno monetarni odnos. Takve vrste transakcija ne stvaraju stalna prijateljstva".

Sa druge strane **Stiven Volt** u kolumni za "Forin Polisi" ističe da je Kina upravo zahvaljujući dramatičnom jačanju ekonomske moći mogla da se uključi i preuzme veću ulogu na Bliskom istoku.

"Štaviše, Kina je mogla da posreduje između Irana i Saudijske Arabije upravo zbog njenih dobrih poslovnih odnosa sa većinom država u regionu. Kina ima diplomatske odnose i posluje sa svim stranama: Egiptom, Saudijskom Arabijom, Izraelom, zalivskim državama, čak i sa Bašarom al Asadom u Siriji. Tako jedna velika sila najbolje koristi svoj uticaj. Jasno stavite do znanja da ste voljni da radite sa drugima ako su oni voljni da rade sa vama, a vaše veze sa drugima ih istovremeno podsjećaju da vi imate druge opcije", ističe Volt.

Da angažman Pekinga na Bliskom istoku pojačava utisak o rastu kineske moći i uticaja i doprinosi narativu smanjenog globalnog prisustva SAD smatra i **Džon Alterman**, iz Centra za strateške i međunarodne studije u Vašingtonu.

"Ne tako suptilna poruka koju Kina šalje jeste da dok su Sjedinjene Države dominantna vojna sila u Zalivu, Kina je snažna i sve prisutnija u diplomatskom smislu", kazao je Alterman za Rojters.

BALKAN

Nenormalna normalizacija odnosa

Nijedna strana ne pokazuje da suštinski uopšte želi bilo kakvu relaksaciju... Pa gdje su onda tu stabilnost, okončanje sukoba, mir, prosperitet o kojima toliko pričaju predstavnici međunarodne zajednice?

Momir Turudić

Završen je sastanak u Ohridu u koji su "bile usmerene oči Evropske unije i Zapadnog Balkana", kako je na Tviteru napisao Žozep Borelj, visoki predstavnik EU za spoljnu politiku i bezbednost. Prema Borelju, obe strane složile su se da bez odlaganja sprovedu sve tačke sporazuma; prema Vučiću, nešto je dogovoreno, šta će biti sprovedeno videćemo, još će se razgovarati i dogovarati, ovo je tek početak, "ništa nisam potpisao", sve će nadzirati EU i od napretka će zavisiti put Srbije ka Uniji, Zajednice srpskih opština (ZSO) je pitanje svih pitanja... Kurti kaže da neće biti ZSO nego zajednice opština sa većinskim srpskim stanovništvom, sve što se radi biće u saglasnosti sa Ustavom i zakonima Kosova, u Sporazumu je i defakto priznanje Kosova...

U svakom slučaju, ohridski susret Borelja i Miroslava Lajčaka sa Aleksandrom Vučićem i Aljbinom Kurtijem je samo jedan od razgovora "o implementaciji aneksa - integralnog dela Sporazuma o putu normalizacije odnosa", kakvih će do kraja ove godine biti mnogo, sve dok se *implementacija* ne završi. U prevodu, sve dok se Vučić i Kurti, zvanično, ne slože sa onim što u Sporazumu koji im je isporučen piše.

U međuvremenu, Aleksandar Vučić će, kao i do sada, u domaćoj javnosti grmeti kako ništa nije potpisao i nikada neće potpisati nezavisnost Kosova (i neće zvanično), kako je hrabro svima skresao sve u lice, ali da je na velikim mukama itd; i Aljbin Kurti će, za kosovsku javnost, igrati sličnu predstavu, samo sa obrnutim "crvenim linijama". Predstavnici međunarodne javnosti će dokazivati da su "pregovori između Vučića i Kurtija ključ za stabilnost regiona", da je potpisivanje Sporazuma ključno za svetlu budućnost obe strane, mir, prosperitet itd. I tako sve dok Vučić i Kurti ne budu ubedili svoje građane da su učinili sve što su mogli i da su uz teške muke ipak pobedili onog drugog, u stvari dok zavrtanje ruku ne bude dalo konačan rezultat (verovatno već jeste, ali se obema stranama daje vremena da optrče još koji krug).

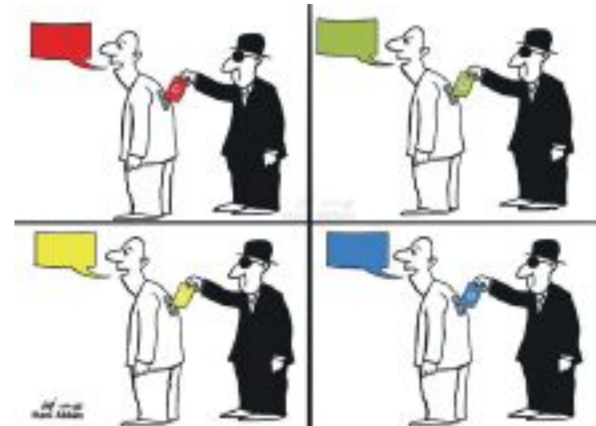
Na stranu koliko će koga boleti ono što se bude potpisalo/implementiralo (srpsku stranu sigurno više), utešno bi bilo kada bi to imalo bar neke pozitivne posledice, poput makar postepenog popuštanja tenzija. Međutim, šta god da se desi biće urađeno pod pritiskom, a nijedna strana ne pokazuje da suštinski uopšte želi bilo kakvu relaksaciju, naprotiv, već škrgućući zubima razgovaraju i pregovaraju zato što je tako odlučeno "na višem mestu". Pa gde su onda tu stabilnost, okončanje sukoba, mir, prosperitet o kojima toliko pričaju predstavnici međunarodne zajednice? Da li će Zajednica srpskih opština, kako god se bude zvala, ako i kada bude formirana, zaista olakšati mračnu i neveselu svakodnevnicu Srba na Kosovu i prekinuti višedecenijski niz napada i provokacija koje gotovo svakodnevno trpe? Hoće li "Šiptari" u ustima najviših predstavnika srpskih vlasti, na naslovnicama njihovih tabloida i na njihovim propagandnim tv stanicama prestati da budu simbol svega najgoreg? Hoće li oni koji decenijama svoju javnost truju mržnjom prema onom drugom želeti i biti u stanju da tu javnost, makar korak po korak, okrenu u drugom smeru?

Lepo bi bilo da se makar nešto od toga desi, ali je "strepnja dublja od nade" svakome ko pomno prati regionalne prilike poslednjih trideset i kusur godina. A čini se i da građani i Srbije i Kosova te nade nemaju previše, i da obećavanu svetlu budućnost masovno vide na drugačiji način i na drugim mestima.

Tako, na primer, već bajata vest da je samo u prva četiri meseca 2022. godine nemačka ambasada u Prištini primila 200.000 zahteva za izdavanje viza, pokazuje da građani Kosova mnogo više od nekakvog sporazuma sa Srbijom nestrpljivo čekaju da (ove godine) počne realizacija sporazuma koji će im omogućiti da bez viza putuju u Evropsku uniju. Na stranu mitinzi za/protiv, podrške ili prozivke za izdaju, reklo bi se i da građani Srbije, osim onih koje to lično pogađa, za Kosovo i ljude na njemu uglavnom mare teorijski, a zapadne ambasade i ovde godinama ne mogu da stignu da obrade sve zahteve za vize. A što se tiče Srba koji još žive na Kosovu, strah i beznađe najbolje opisuju njihovo razmišljanje o budućnosti, i to teško može da promeni bilo kakav papir, potpisan ili nepotpisan.

(vreme.com)

FORUM

Hani Abbas, Sirija - Foto: irancartoon.com

KOMENTARI

Policijski narko kartel - kokain preko Bara stizao u Evropu:
Doknepopadamo - Zbog ovoga je dobro da dolazi do češćih promjena vlasti. Tako je manja mogućnost za ovakve kombinacije.

***

Ana Đukanović poklonila kćerki poslovni prostor:
The Prodigy - Za ovaj poslovni prostor po platama iz vremena DPS-a trebao bi da radim 30 godina!

***

Sa računa skidaju, penzionere ne pitaju:
DrZ - Koga su pitali i odakle ta sloboda?! Nije u pitanju 1 ili100 eura. Način je skandalozan.

***

Direktno: Zašto divljaju cijene životnih namirnica?
Đetic - Zato što tajkuni drže sve u ovoj državi...

***

Sezonskih radnika ni za lijek:
Natasa - Platite pošteno, gospodo, a ne u oglasu jedno a u stvarnosti sasvim drugo - u oglasu dobra plata, stan i hrana a u stvarnosti svaki dan radiš od mraka do zraka, zajednički bijedan smještaj, hrana šta ostane od gostiju... Malo je gazda koji pošteno plaćaju.

NEKO DRUGI

Stvara li partija bahate mangupe ili...

Tomislav Klauški

Uhićenje rasista iz Ivanić Grada zbog napada i vrijeđanja indijskih radnika u Zagrebu probudilo je nove (kvazi)sociološke rasprave o tome odakle ljudima tolika mržnja i kako se zapravo postaje rasist: rađaju li se ljudi kao takvi ili postaju takvima zbog neobrazovanosti, egzistencijalne nesigurnosti, frustracije, straha...

Slično pitanje pojavilo se i po uhićenju vukovarsko-srijemskog župana Damira Dekanića.

Nakon otkrića da ne samo da je vozio pijan i službenim automobilom izazvao sudar, već da je lagao, muljao, potkupio žrtvu nesreće i policiju, falsificirao okolnosti sudara i mahao autoritetom župana, možemo se zapitati ulaze li takve osobe u HDZ ili ih naprosto HDZ napravi takvima.

NEKO OBIČAN BI...

Dekanić je član HDZ-a od 1990. godine, pa je možda dugogodišnji boravak u toj stranci ostavio traga na bivšem načelniku Općine Andrijaševci koji je prije tri godine napredovao u stranačkoj hijerarhiji čak do pozicije župana, da bi sve eksplodiralo - ili kulminiralo - u toj famoznoj nesreći.

Netko običan možda bi samo vozio pijan, sve priznao, podmirio troškove, surađivao s policijom i na kraju podnio ostavku.

Ali netko s dugogodišnjim stažem u HDZ-u, pa još i na poziciji župana, dakle lokalnog šerifa, morao se uvaliti u još gore svinjarije od same pijane vožnje.

Bilo je to naprosto jače od njega.

I sad, je li HDZ to napravio od Dekanića ili je Dekanić kao takav odabrao stranku koja mu je najviše odgovarala?

BORCI PROTIV SOTONE

Desetine afera i skandala HDZ-ovaca otvaraju ista pitanja.

Obiteljski nasilnici, korumpirani ministri, bahate ministrice i državne tajnice u tajnim prepiskama, ljudi koji izazivaju požare tjerajući Sotonu, ljudi koji se hvale da koriste svoju županiju kao agenciju za zapošljavanje, šerifi koji drmaju županijama i općinama...

A tu su onda i jedan premijer koji je osuđen zbog korupcije, kojemu su navodno nosili lovu u kutijama, mnogi dužnosnici koji su završili u zatvoru, na optužnicama ili u presudama, ministri koji se lažno predstavljaju na službenim mjestima, razni kadrovi koji falsificiraju biografije, uzimaju mito, zapošljavaju prijatelje...

Jesu li takvi pronašli HDZ kao poligon u kojem mogu ispoljiti svoju pravu prirodu i ostvariti ambicije ili su ušli u HDZ čistih namjera i čiste savjesti, da bi ih HDZ pokvario i pretvorio u mangupe?

Je li HDZ stranka korumpiranih, bahatih, kriminalnih likova ili su takvi likovi naprosto zagadili HDZ? Što je bilo prije, kokoš ili jaje?

ANAMNEZA

Povijest HDZ-a govori da je stranka osnovana u tajnosti, uz prevaru i uz pomoć tajne službe, da je njezin prvi predsjednik prekršio zakon kad je otkupio vilu dan prije donošenja zakona kojim se to zabranjuje, da su u HDZ nahrupili tajkuni koji su poput skakavaca pobrstili tvrtke i poslove, da je HDZ postao leglo bivših komunista u želji da spase poslove, da je od prvog dana vlast služila mnogim HDZ-ovcima da napune džepove ili sakriju svoje nepodopštine...

Istodobno, mit o stvoriteljima hrvatske države služio im je kao pokriće za bahatost, beskrupuloznost, bezobzirnost.

Da, mnogi mangupi gradili su HDZ, pa su kasnije mnogi mangupi prepoznali HDZ kao stranku koja im daje za pravo da rade što hoće i ponašaju se kako hoće.

Iz pokvarenog jajeta izrasla je problematična kokoš koja uporno na vlasti nese nova pokvarena jaja.

NEOSJETLJIVI I BRUTALNI

Ali nije samo korupcija u pitanju. Recimo, je li Majda Burić, HDZ-ova zastupnica iz Rijeke, uvijek u sebi držala uvredu da netko, poput Katarine Peović, ima "srboljubno srce" ili je HDZ naprosto iz nje izvukao ono što ona nikad ne bi sama priznala?

I postaju li ljudi, poput zastupnice Ljubice Lukačić koja tvrdi da je najbolji lijek za smrt djeteta povratak na posao nakon pet dana, tako socijalno neosjetljivi u HDZ-u ili su kao takvi prepoznali HDZ kao stranku u kojoj su takvi stavovi dobrodošli?

Komplicirano je to pitanje.

No sama činjenica da gotovo iz svake afere i skandala, iz svake blamaže ili sramote, iskače neki hadezeovac navodi na zaključak da nešto ozbiljno nije u redu s tom strankom.

Ili regrutira krive ljude ili naprosto stvara krive ljude.

Osim ako opet nisu krivi birači?

(24sata.hr)

VREMEPLOV

PRIJE 10 GODINA

Ministar traži investitore iz Rusije

Crna Gora i Rusija moraju raditi na jačanju postojeće saradnje jer interesovanje turista iz te zemlje konstanto raste, poručeno je nakon sastanka ministra održivog razvoja i turizma Branimira Gvozdenovića i rukovodioca ruske Federalne agencije za turizam Aleksandra Vasiljevića Rjadkova.

"Naglašeno je da crnogorska turistička privreda iskazuje interes za saradnju sa potencijalnim investitorima u smislu zajedničkih ulaganja u adaptaciju i rekonstrukciju postojećih objekata i njihovog usklađivanja sa međunarodnim standardima, kao i izgradnju novih objekata: hotela, rekreacionih centara, golf terena, marina i drugih pratećih sadržaja u skladu sa strateškim dokumentima o razvoju turizma Crne Gore do 2020.godine", saopšteno je iz Ministarsva.

Sve stoji kako je i bilo

Iako je u ekspozeu 4.decembra poručio da izvršna vlast mora prekinuti sa praksom da se odluke prolongiraju, jer je to "ugodan izbor bez rizika i posljedica", premijer Milo Đukanović i njegov sedmi kabinet u prvih sto dana rada nijesu presjekli nijedan od Gordijevih čvorova u koji je vladajuća struktura prethodnih godina zavezala Crnu Goru, niti nagovijestili kako planiraju da riješe neka od najurgentnijih pitanja.

Donošenje jedne od tri loše odluke za probleme sa kompanijom Olega Deripaske u vezi s budućnošću KAP-a koje datiraju od prije najmanje četiri godine, Vlada je prolongirala, iako je Đukanović najavljivao da će rješenje naći najvjerovatnije do februara.

U prvih sto dana Đukanović nije ispunio ni prijetnju da će "bez oklijevanja" raskinuti ugovore sa partnerima koji nijesu ispunili važne ugovorne klauzule. Najavljeno je da će u ponedjeljak objelodaniti sa kim nema više saradnje.

Đukanovićev kabinet nije imenovao ni direktora Uprave policije, već to opet obavlja vršilac dužnosti, u uslovima kada su obračuni i podmetanja eksplozivnih naprava češći nego prethodnih godina i mjeseci, a Evropska unija ukazuje da borba protiv korupcije i kriminala mora biti prioritet.

FORUM

Amorim, Brazil - Foto: cartoonmovement.com

POLITIKA I EKONOMIJA

Kapitalisti i država u globalizaciji

Budućnost globalizacije trebalo bi, bar iz perspektive zapadnih računica, posmatrati kao pronalaženje kompromisne putanje između neograničene geopolitičke moći i uvećanih realnih domaćih dohodaka

Branko Milanović

Tendencija za stvaranjem svjetskog tržišta neposredno je dana u samom pojmu kapitala. Svaka granica pojavljuje se kao ograničenje koje treba savladati... Po toj svojoj tendenciji kapital prelazi kako preko svih nacionalnih granica i predrasuda, tako i preko obožavanja prirode i naslijeđenog, u određene granice samodovoljno ograđenog zadovoljavanja postojećih potreba i reprodukcije starog načina života. On je prema svemu tome destruktivan, on neprestano sve revolucionira, rušeći sve prepreke koje ometaju razvitak proizvodnih snaga, proširenje potreba..." itd.

Karl Marx je globalizaciju posmatrao kao neodvojivi deo kapitalističkih interesa i nagona. Gornji pasus napisan je pre 180 godina, a podsticaji koji upravljaju ponašanjem kapitalista u međuvremenu se izgleda nisu nimalo promenili. Možemo li reći da je "visoka globalizacija", koja je počela otvaranjem Kine i padom komunizma u Sovjetskom Savezu i istočnoj Evropi, rezultat onog prirodnog i nezaustavljivog procesa kojim kapitalizam u potrazi za profitom ruši sve prepreke prostora, tehnologije i starih navika? Kapitalizam se danas ne širi samo geografski već i uvođenjem novih aktivnosti i otvaranjem novih tržišta, od iznajmljivanja stanova u kojima živimo do zarade vršenjem uticaja na potrošačke odluke drugih ljudi ili prodajom sopstvenog imena kao brenda. Kako onda tumačiti odluku uzorno kapitalističke zemlje kao što su Sjedinjene Države da se povuče iz procesa globalizacije ili bar pokuša da ograniči njegovo dalje napredovanje?

Verujem da je to moguće objasniti ako se u priču uvedu još dva "aktera" pored onog na koga je ukazivao Marx. Prvo, treba uključiti državu, uz pretpostavku da je ona donekle autonomna i da njeni postupci nisu u potpunosti potčinjeni kapitalističkim interesima. O tome se vodi debata već više od jednog stoleća, bez konsenzusa na vidiku. Ako država raspolaže izvesnom autonomijom i sposobna je za samostalno postupanje, onda bi ona u nekim slučajevima mogla odneti prevagu u sukobu s interesima kapitalista.

Druga mogućnost je da se kapitalistička klasa podelila iznutra. Pored "kosmopolitskih kapitalista", koji su profitirali od globalizacije izmeštanjem proizvodnje u inostranstvo, postoji i klasa "vojnih kapitalista", onaj segment kapitalističke klase koji je u sprezi s "bezbednosnim" sektorom i direktno učestvuje u poslovima s oružjem i supstituciji tehnološki sumnjivih uvoznih roba iz neprijateljskih zemalja. Izbacivanje antivirusnog programa Kaspersky i zamena CCTV kamera proizvedenih u Kini korisni su preduzetnicima koji nude alternativu, što ih podstiče da podržavaju ratoborne politike i suprotstavljaju se globalizaciji.

Ali vojne kapitaliste opterećuju dva hendikepa. Prvo, oni su osobena vrsta kapitalista u tom smislu da im profiti direktno zavise od visine poreza i budžetske potrošnje. Povećanja poreza im u načelu idu naruku, jer država jedino tako može finansirati kupovinu robe koju oni prodaju. Od povećanja poreza imaju više koristi nego štete, što njihove interese čini drugačijim od interesa drugih vrsta kapitalista. Drugi problem je to što pokušajima suzbijanja globalizacije rade protiv onih sila koje su omogućile usporavanje rasta nominalnih zarada, između ostalog uvozom jeftinijih roba iz Azije. Verovatno najznačajniji doprinos Kine i ostatka Azije zapravo nije onaj najdirektniji (rast profitabilnosti investicija), već to što su ove zemlje omogućile da realne zarade na zapadu porastu, doduše skromno, dok se ukupna raspodela dohotka u isto vreme pomera u korist kapitala. U Sjedinjenim Državama i drugim razvijenim ekonomijama taj trend se u poslednjih 30 godina manifestovao kao sve veće zaostajanje rasta realnih zarada u odnosu na rast produktivnosti: što je još jedan način da se konstatuje da udeo rada u dohotku opada. Taj pad nije doveo do smanjivanja realnih zarada zahvaljujući nižim cenama roba široke potrošnje. To je bilo jednako korisno kosmpolitskim i vojnim kapitalistima. Ako bi se proces globalizacije obrnuo, korist bi nestala: nominalne zarade bi morale da porastu, mada bi realne zarade ostale nepromenjene, a udeo profita u BDP-u bi opao.

Vojni kapitalisti imaju dva problema: moraju da se zalažu za više poreske stope, pa tako implicitno i za niži udeo dohotka od kapitala. Ni jedno ni drugo nije popularno. Ipak, ne može se isključiti mogućnost da će u tome biti uspešni. Moguće je i sklapanje saveza između vojnih kapitalista i agresivnijih elemenata unutar poluautonomne države. Možda su takvi elementi spremni da plate "cenu", ako će to omogućiti Sjedinjenim Državama da zaustave napredovanje Kine. U tom slučaju ekonomski interesi bili bi potčinjeni geopolitičkim interesima. Istorijsko iskustvo ide u prilog takvoj vrsti saveza: Sjedinjene Države su odnele pobedu u svim velikim ratovima (Prvom, Drugom i Hladnom) i svaka ta pobeda uvećala je njihovu geopolitičku i ekonomsku moć. Zašto se to ne bi dogodilo i ovog puta?

Tako bi trebalo posmatrati budućnost globalizacije, bar iz perspektive zapadnih računica: kao pronalaženje kompromisne putanje između neograničene geopolitičke moći i uvećanih realnih domaćih dohodaka. Ekonomski argumenti i uobičajena (ponekad možda olako prihvaćena) pretpostavka da država uvek čini ono što kapitalisti žele idu u prilog nastavku globalizacije. Ali "ratna alijansa" bi se mogla pokazati kao dovoljno snažna da ostvari premoć, ako ne i da sasvim obrne proces globalizacije i gurne zemlju u pravcu autarkije.

(Global inequality and more; Peščanik.net; prevod: Đ.Tomić)

Jelena Kontić

Revolucionarna poten

Izložba "Budimo realni, tražimo nemoguće" studenata umjetničkih fakulteta tri crnogorska univerziteta predstavlja svojevrstan presjek izraza mladih autora. O kompletnom konceptu za "Vijesti" govori kustoskinja Nela Gligorović, umjetnice Ana Raičević i Saška Bojić predstavljaju svoja djela, a filosofkinja Bojana Šolaja komentariše postavku i govori o predavanju koje je održala i duhu studentske zajednice i mladih u Crnoj Gori

Umjetnička praksa mora gravitirati oko društvene, kao vježba i priprema za revoluciju, poručuje kustoskinja **Nela Gligorović**. A temelji toga kroz istoriju često su se stvarali u studentskoj populaciji za koju se i danas vezuju slobodan duh, bunt, aktivizam... Kao autorka koncepta nedavno realizovane studentske izložbe "Budimo realni, tražimo nemoguće", Gligorović je podstakla studente sa na to.

Fantastično osmišljena postavka sa bogatim pratećim programom nepunih deset dana bila je otvorena u Umjetničkom paviljonu Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore, a za to vrijeme se pokazala i više nego uspješnom, s obzirom na prikaz kvalitetnih i jakih umjetničkih djela studenata umjetničkih fakulteta sva tri crnogorska univerziteta. Uz različite vizuelne izraze pripremljen je i adekvatan prateći program, a sve u kontekstu i samog naziva.

Izložba je nastala sa ciljem sagledavanja i kontekstualizacije savremene umjetničke prakse koju stvaraju crnogorski studenti, a postavka realizovana po osnovu konkursa koji je trajao od 10. do 26. februara. Nakon selekcije pristiglih radova, predstavilo se 19 studenata: **Ana Raičević, Ana Ivanović, Anđela Bulatović, Maša Ratknić, Valentina Dronjak, Nikola Radonjić, Anđela Došljak, Ina Kovačević, Ines Radović, Tijana Marković, Teodora Tijanić, Iuiana Bulatova, Edin Ćeranić, Božica Konatar, Teodora Nikolić, Saška Bojić, Sanja Abramović, Isidora Sarić** i **Branka Kovačević**.

Nela Gligorović - Foto: Boris Pejovic

STUDENTSKI BUNT I (UMJETNIČKI) IZRAZ PROTESTA

Kustoskinja Gligorović u razgovoru za "Vijesti" ističe da je na početku konkursa objavljen koncept, odnosno eksplikacija konkursne teme kako bi studenti bili upoznali sa idejama, idealima, zabludama, odnosno sa nasljeđem '68.

"Slogan je preuzet sa studentskih protesta na ulicama Pariza, kojima su se tada, važno je napomenuti, pridružili radnici. Tih godina širom Evrope ljudi su ustali protiv diktata kapitala, autoriteta, privilegovanih, protiv socijalnog raslojavanja, teške socijalne situacije... Uslovi danas kompleksniji su nego te '68, pa odatle i potreba za artikulacijom nemogućeg. To nemoguće jeste poziv na slobodu mišljenja i stvaranja, slobodu promišljanja ličnih i kolektivnih pozicija u okvirima savremenosti, borba za jednakost svih kategorija društva, protiv privilegovanih, protiv nepotizma, protiv korupcije, odnosno borba za sveukupnu transformaciju društvenih odnosa", objašnjava Gligorović.

Pristigao je veliki broj studentskih radova, a konkurs je potvrdio, kaže ona, da je studentima prirodna, bliska i neophodna artikulacija (ne)mogućnosti slobode u kapitalizmu, što posebno ohrabruje.

Jedna od mladih umjetnica, Ana Raičević, ističe da konstrukcija naziva izložbe definiše studentski bunt, izraz protesta.

"Posmatrajući u tom kontekstu, ono za šta se najčešće borimo sasvim su realna pitanja i problemi, međutim njihovo rješenje je najčešće društvo definisalo kao nemoguće. Nemogućnost na taj način postaje očekivana, vremenom i prihvaćena kao realna. Ako želimo realnu promjenu upravo ono za šta se borimo treba da bude sve ono što se podrazumijeva pod pojmom nemogućeg. Ova konstrukcija trebalo bi da bude neka vrsta poziva na aktivizam, koji se kao takav može ispoljiti kroz umjetnički rad", kaže ona "Vijestima".

Sa druge strane, njenu koleginicu Sašku Bojić naslov je podsjetio na umjetnicu **Doris Salcedo** koja je mnogim djelima objasnila da u umjetnosti nema granica.

"Naravno 'Sve može biti umjetnost, ali sve nije umjetnost' riječi su mog dobrog kolege", kaže Bojić.

Gligorovićeva detaljnije komentariše odabrani slogan i koncept i koliko takav naziv upućuje na duh i mentalitet studenata danas, pa i da li su i radovi u skladu sa time.

"Slogan može zvučati kao fantazam u crnogorskom društvenom kontekstu, nesenzibilisanom na bunt i različite dinamike procesa promjene. Slogan 'Budimo realni, tražimo nemoguće!' je imperativ današnjice! Decenije za nama donijele su društvenu, ekonomsku i kulturnu regresiju, nacionalizmi kao ideologije banalnosti inficirali su zajednicu, a obrazovni sistem je regresirao do ponora. Letargija, nepostojanje sistema vrijednosti, nepotizam kao strategija plemenske organizacije, nemogućnost sagledavanja štete koje takve 'strategije' reprodukuju, patrijarhalne matrice, kapitalistička apatija, pasivnost i okupiranost sopstvom, zadovoljenje kroz 'posjedovanje' jesu okviri u kojima studenti razvijaju svoju praksu. Podsticanje kritike kao gesta istine i ljubavi prema zajednici/društvu ne postoji. Kritika, ne kritizerstvo!", poručuje Gligorović.

Sa izložbe - Foto: Krsto Vulović

OGLEDALO SVIJESTI MLADIH

Postavka koju je kustoskinja koncipirala bila je pokušaj presjeka studentske umjetničke scene koja nastaje na crnogororskim univerzitetima, a kao refleksija društveno-političkog, akademskog aparata, u čijim okvirima studenti razvijaju umjetničku praksu, kaže.

"Zajednice i društvo koje gradimo, a čiji su studenti integrisani dio, konstituisane su po diktatu kapitalizma, patrijarhata i konzumerizma. Upravo kritika navedenih, temeljnih principa društva čita se u izabranim radovima. Iako ne do kraja politički artikulisano, autori/ke konsturišu političnost svoje umjetnosti, a etiku prepoznaju kao odluku i obavezu umjetnika/ca. U pristiglim radovima prisutna je jasna kritika društva i načina organizacije, funkcionisanja i strategija, kritika akademskog aparata, lucidna čitanja današnjice kroz ličnu i kolektivnu mitologiju", priča kustoskinja Gligorović.

Bojić ocjenjuje da je većina autora odgovorila na temu i kaže da joj je drago što se odazvala pozivu i imala priliku da izlaže sa drugim kolegama. Nada se sličnim iskustvima i u budućnosti. Za Raičević je ovo jedno od njenih prvih izlaganja, pa samim tim joj je i veoma značajno, na različite načine. Ona priznaju da ju je koncept pozitivno iznenadio i da izložba lijepo funkcioniše, iako su izloženi radovi realizovani u različitim medijima.

"Sama tema jeste ono što radovima daje kohezivnost, zajednički cilj naravno da je dobar temelj za građenje jedne skladne grupe", kaže Bojić.

Gligorović dalje sa kustoskog aspekta sumira izložbu i otkriva da se na samom početku suočavala sa obeshrabrujućim komentarima pojedinaca.

"Dio radova u formi pro-

"Vasa Pavić" slavi 76 godina

Umjetnička škola za muziku i balet "Vasa Pavić" obilježiće sjutra 76 godina postojanja koncertom u velikoj sali Kulturno-informativnog centra "Budo Tomović" u Podgorici, u 19 časova. Na koncertu će nastupiti učenici: Rostyslav Glazunov, Marija Biskupović, Milo Popović, Kalina Jovanović, Anja Janičić, Zara Dobričanin, Kristina Miljenović, David Golubović, Konstantin Vujović, Igor Poturica, Vlasta Popović, Petar Balaban, duvački orkestar i hor Srednje muzičke škole, uz klavirsku podršku Tamare Jašović, Davora Novaka i Radovana Jovanovića.

Slike Ranke Žunjić u Podgorici

Otvaranje izložbe slika Ranke Žunjić "Putovanje duše" biće održano večeras u Podgorici, u izložbenom holu Kulturno-informativnog centra "Budo Tomović", u 20 časova gdje se može pogledati do 30. marta. Postavku čini tridesetak djela, a otvoriće je akademski slikar Mirko Dragović. On je istakao da se umjetnica ne ograničava jednim slikarskim pristupom i da se ne plaši izleta u nepoznato. "Otvorena je da sazna šta se to nalazi u beskrajnim dubinama naših misli i duša. Morski svjetovi, pejzaži odaju svu raznolikost i iskreni pristup slici Ranke Žunjić", zapisao je Dragović.

tnost umjetničke zajednice

testnog plakata, nastali su kao impuls '68, pa svjedoče o revolucionarnoj potentnosti umjetničke zajednice, njenoj stalnoj spremnosti na angažman i djelovanje. To me posebno ohrabruje i podstiče na dalje saradnje, jer moram biti iskrena, da su pojedinci iz akademske zajednice, na početku ovog procesa, moje namjere ocijenili kao uzaludne opisujući studentsku populaciju kao letargičnu, nezainteresovanu i krajnje komodifikovan", priča Gligorović i dodaje:

"Percepcija društva je da studenti perpetuiraju modele kapitalističko-konzumerističkog lanca i da su malo zainteresovani za promjene. Tu društvo i zajednica imaju najveću odgovornost, kontaminirajući javni prostor propagandom, nisu ponudili alternativne prostore, edukativno-aktivističke platforme za sagledavanje i moguću transformaciju društvenih odnosa", ističe ona.

Magistrantkinja na Studijskom programu za filosofiju na Univerzitetu Crne Gore, **Bojana Šolaja** uzela je učešće u programu putem pratećeg sadržaja, a svoje utiske sa izložbe podijelila je za "Vijesti".

"Mislim da je činjenica da smo imali priliku da vidimo studentske radove, i to inspirisane jednom ovakvom temom, dobar način da se ispita stanje svijesti mladih u ovom trenutku. Ukoliko nema objektivnog studentskog bunta i solidarnosti, ili ih nema dovoljno, treba ispitati šta se iza toga krije - ovom izložbom i motivima koji su bili zastupljeni se to, vjerujem, moglo makar nagovijestiti. U društvu spektakla i društvu trgovine, čak i otpor je komercijalizovan i pretvoren u spektakl. Želim da vjerujem da još postoje mladi čija je imaginacija dovoljno živa da budu spremni da idu putevima koji nisu komercijalni i spektakularni, i koji bi se zarad prevladavanja istrošenih i već previše puta reprodukovanih ideja prihvatili projekata koje niko nije voljan da kupi", smatra Šolaja.

"GLEDAM, A NE VIDIM"

Saška Bojić se na izložbi predstavila radom "Gledam, a ne vidim".

"U pitanju je instalacija. Realizacija je nastala spontano, djelo je rađeno na osnovu audio snimka sa predavanja, u trajanju od dva i po sata. Audio snimak je nastao zbog moje nemogućnosti da se fokusiram na sve oko sebe jer sam bila pod uticajem jakih menstrualnih bolova... Snimak je nastao na predavanju na kojem su studenti iznosili svoje ideje, stavove za potencijalno stvaralaštvo. Riječi teku bez inerpunkcijskih znakova, malog i velikog slova. Lupa bez stakla nema mogućnost da uveliča velike riječi i ideje koje teku bez rama baš kao i naše riječi iz usta koje se ne daju zatvoriti", prenosi ona "Vijestima" svoju viziju.

Njeno djelo izazvalo je vidno interesovanje posjetilaca, što je i autorka primijetila.

"Rad provocira publiku, vuče iz njih znatiželju koja je svima nama u prirodi. Na samoj izložbi primijetila sam da ljude zanima šta to mi imamo da kažemo, trudili su se da pročitaju te velike potencijalne ideje... Samim tim što je moj rad ispisan sitnim slovima vidjela sam da ljude ipak sve zanima", kaže ona.

DA SE PUBLIKA PREPOZNA I OSJETI PROZVANOM

Ana Raičević je prikazala rad "UA", vodeći se idejom da prikaže prikaže jedan realan studentski protest, a da istovremeno ukaže i na greške samih studenata, jednako koliko i na greške društva.

"Prilikom osmišljavanja rada vodila sam se idejom da zadržim konciznost u izražavanju, da svaki element rada uputi na određeni problem, ali ne i da ga pretjerano ilustruje. Pa ipak, kao glavni rekvizit koristim transparent, koji jasno upućuje na temu protesta, kako bi se izbjegla nejasnoća ili pretjerano apstrahovanje", kaže Raičević.

Ona objašnjava i cilj i misao sa kojim je rad "UA" nastao.

"Djelo za cilj ima da se publika u njemu na određeni način prepozna, a u najboljem slučaju i osjeti prozvanom. Ono postavlja pitanje, na koji se mi to način zaista borimo, na koji način zaista izražavamo svoj bunt? Koliko je pasivni aktivizam prisutan u današnjem društvu?", zaključuje Raičević.

"MLADOST OTUĐENJA UMJESTO MLADOSTI OSLOBOĐENJA"

Pored izložbe, za nepunih desetak dana predstavljeni su i interesantni prateći programi, koncipirani za promišljanje praksi, društvenih odnosa i mogućih modela promjene društva, i to kao vježba, odnosno kurs o tome kako možemo razgovarati i graditi umjetničku zajednicu.

"Tokom programa, filosofkinja Bojana Šolaja imala je izlaganje o idealima, okolnostima i posljedicama studentske '68, uz osvrt na 'ekscese' studenata danas. Održana je i psihološka radionica za umjetnike/ce, u cilju osnaživanja studentske zajednice, tokom koje smo razmatrili i propitivati slobode i opresije danas. Gostovao je i kolektiv KURS koji je studentima pružio praktične primjere prevođenja umjetničkog jezika progresivnih politika i pokreta prošlosti u savremeni društveno-politički kontekst, i brojne primjere realizacije umjetničke prakse u javnom, zajedničkom prostoru", kaže Gligorovićeva koja je autorka čitavog koncepta.

Glavni cilj, objašnjava ona, bio je građenje moguće platforme za afirmaciju i udruživanje studenata umjetnosti, promišljanje i djelovanje van zadatih anahronističkih i regresivnih okvira crnogorskog umjetničkog sistema.

U svom predavanju "Mladost otuđenja umjesto mladosti oslobođenja" Šolaja fragmentalno evocira čuvenu '68. godinu, ali ne isključivim glorifikovanjem. Ona za "Vijesti" ističe da je cilj predavanja bio da se kroz sjećanje na globalni talas studentske neposlušnosti koji se desio '68. godine, kritički razmotri društvena pozicija studentskih pokreta toga doba, radi ispitivanja mogućnosti pregrupisanja i zajedničkog djelovanja studenata u današnjem kontekstu.

Predavanje je obogatila audio-vizuelnim materijalom kojim je željela da dočara atmosferu studentskog bunta, kao i recepciju te tradicije u našem milenijumu.

"Gledali smo isječak iz filma **Želimira Žilnika,** "Lipanjska gibanja", ali i parodiju Top liste nadrealista posvećenu studentskoj neposlušnosti. Slikom sam dočarala određene najave buđenja mladalačkog otpora u tom vremenu, koje su dolazile iz sfere umjetnosti, objašnjavajući pritom dvosmislenost uloge umjetnosti i medija u datim društveno-istorijskim procesima", dodaje Šolaja i nastavlja:

"Bilo je riječi i o otuđenju mladih danas - nikad izraženijem indvidualizmu i karijerizmu, školovanju bez obrazovanja za kritiku i imaginaciju, prihvatanju tiranije zdravog razuma. Umjesto brzopletog kandidovanja pseudoalternativa, moj prioritet je bio da pokažem šta oslobođenje nije - dekonstrukcijom društvenih fenomena koji, pod maskom misije aktiviranja mladih, zapravo vode sve većem otuđenju i dezintegraciji studentske populacije", zaključuje Šolaja.

AKADEMSKA ZAJEDNICA ODGOVORNA ZA PASIVNE STUDENTE

Često se tema u javnosti je (ne)aktivnost studenata u odnosu na društvene prilike, a kompletan program referiše na neophodni aktivizam studenata, njihovo udruživanje, zajedničko djelovanje. Gligorović potvršuje da su studenti često optuženi za "tastatura aktivizam - aktivizam na društvenim mrežama", no, kaže da i to može biti potentna alatka za socijalnu promjenu.

"Svjedoci smo da emitovanje revolucije na internetu, nije dalo bitne rezultate. Kao što sam pomenula, punu odgovornost za pasiviziranu studentsku populaciju nosi upravo zajednica, posebno akademska, koja pored formalnog obrazovanja, nije izgradila platforme i moguće prostore promišljanja drugačijeg društva", kaže Gligorović.

Ona posebno ističe važnost prepoznavanja i udruživanja, konstituisanja umjetničkih kolektiva koji na crnogorskoj umjetničkoj sceni ne postoje. Ta činjenica je ozbiljan indikator stanja i metoda funkcionisanja umjetničke scene, ocjenjuje Gligorović.

"Procesi koji mijenjaju zajednice zahtijevaju kolektivno djelovanje, pa bih opet istakla preporuku udruživanja kao ključnu, potentnu strategiju crnogorske scene savremene umjetnosti. Takođe, ponovila bih da umjetnička praksa mora gravitirati oko društvene, kao vježba i priprema za revoluciju", poručuje ona.

Iako je u ovom kontekstu fokus na studentskoj populaciji, jednako je i na umjetnosti. Šolaja odgovara na pitanje koliko je umjetnost moćan i važan mediji izraza studentskog duha, ali i društvenog angažmana/aktivizma.

"Dovoljno je sjetiti se **Remboovih** "Samoglasnika" da bi se vidjelo kako se kroz umjetnost ispitivala mogućnost uspostavljanja drugačijeg odnosa između čovjeka i stvarnosti, na temelju izmjene jezičkog i čulnog aparata. Današnja umjetnost zapada u opasnost da bude puka industrija - reprodukcija istog, i u najvećoj mjeri to i jeste. S druge strane, ona umjetnost koja ipak pokušava da se nekako izbori za vlastiti suverenitet čini se najplodonosnijim prostorom za izmenu svijesti koja bi za posljedicu imala krupne kvalitativne društveno-istorijske epiloge. Današnjica ne daje prostora za optimizam da bi se takav epohalni prelom mogao dogoditi uskoro", kaže Šolaja.

Nešto optimističnija je Raičević:

"Drago mi je da napokon dolazi do realizacije studentskih projekata ove vrste. Mislim da je ovo odličan početak nekog novog i drugačijeg studentskog aktivizma i proširivanja izražajnog prostora mladih", zaključuje mlada umjetnica.

Koncert i performans u Budvi

Aleksandar Korenkov (bariton), Ekatarina Venter (mecosopran) i korepetitor Jevgtenija Popova (harmonika) održaće koncert barokne muzike večeras u Budvi, u 19 časova, u Modernoj galeriji "Jovo Ivanović". U isto vrijeme i na istom mjestu sjutra će biti izveden multimedijalni performans, drama "Crvenkapica", u četiri čina, novom čitanju i formatu koji kombinuje savremeni ples, violončelo i vizuelne efekte. Tom prilikom nastupiće Mari Teras (ples), Jurij Voronjuk (violončelo), Maja Papaja (multimedija), uz muzičku pratnju.

Izložba "Onogošt - grad i ljudi"

Konceptualna izložba fotografija "Onogošt - grad i ljudi", biće otvorena večeras u mliječnom restoranu hotela "Onogošt" u Nikšiću, u 20 časova.

"Prvi dio podrazumijeva promociju, prije svega, fotografa i fotografije kao segmenata umjetnosti u ekspanziji, ali i društva u cjelini. Na petomjesečnom nivou, pet fotografa imaće priliku da samostalno izlaže svoje radove, počevši od 20. marta zaključno sa 24. julom", navodi se u saopštenju. Drugi dio odnosiće se na izložbu umjetničkih fotografija i trajaće tri mjeseca. **Sv. M.**

Svetlana Mandić

Vrlina odlučnosti da se slijede sopstveni snovi

Premijera predstave "Bajka o elektricitetu", po tekstu Milene Bogavac, u režiji i adaptaciji Mila Vučinića, biće izvedena sjutra u Nikšićkom pozorištu

U susret 20. martu, svjetskom Danu pozorišta za djecu i mlade, ansambl Nikšićkog pozorišta će sjutra veče u 18 časova premijerno izvesti predstavu "Bajka o elektricitetu", koju je po tekstu **Milene Bogavac**, režirao i adaptirao **Milo Vučinić**.

U predstavi igraju **Nikola Vasiljević, Matija Memedović, Kristijan Blečić, Maja Stojanović** i **Milica Kekić.** Za scenografiju i kostime bila je zadužena **Vesna Sušić,** za muziku **Sara Mićunović** i **Luka Jovanović,** dok je producentkinja **Milica Burić.**

"Tekst Minje Bogavac polazišno koristimo da biografske činjenice života slavnog naučnika, ali i fikciju i žanrovsku, 'slepstik' razigranost teksta upregnemo u službu stava koji nam je u temi predstave, a tiče se crte **Teslinog** karaktera, tako zajedničke svim velikim karijerama, svim sudbinama obilježenim odlučnošću i jasnom vizijom sopstvene svrhe. Taj stav je u sprezi sa onom, čuvenom, starogrčkom maksimom, da je 'karakter čovjeku sudbina'. E, pa tamo gdje ima karaktera, u suštinskoj mjeri njegovog kvaliteta, a to je vrlina odlučnosti i riješenosti da se slijede sopstveni snovi, tamo nema sudbine. Barem ne sudbine, u smislu ogoljenosti i nemoći pred silom tuđih odluka", zapisao je reditelj, Milo Vučinić.

Predstavom i njenom formom, istakao je on, brane čast pozorišta i njegovu prirodnu upućenost na istraživanje suštinski važnih tema u životu, a njih je, iznenađujuće malo.

"Njenim sadržajem, sa druge strane, pokušavamo odbraniti najsvetiju građu od koje se pravi čovjek a to je, naravno, dijete i njegova znatiželja. Djetinjstvo Nikole Tesle, i njegova rana riješenost da svoju radoznalost stavi u službu istraživanja jedne prirodne pojave, kao i njegov sukob sa okolinom i porodicom povodom svoje odluke, vidimo kao čudo samo po sebi, ravno genijalnosti, čija neuhvatljiva priroda, samo kroz neosporan 'talenat istrajnosti' postaje stvarna i produktivna", poručio je Vučinić.

Predstava je namijenjena djeci starijoj od sedam godina, ali i odraslima.

Scena iz predstave - Foto: Nikšićko pozorište

South Park - Foto: Parker

Vještačka inteligencija piše scenario

Kreatori animirane serije "Saut park" odlučili su da dio scenarija za posljednju epizodu napiše program za vještačku inteligenciju.

Dio scenarija za epizodu pod nazivom "Deep Learning" napisao je program ChatGPT kompanije za razvoj vještačke inteligencije OpenAI. Cijela epizoda govori o chatbotu, a on je generisao posljednjih nekoliko minuta.

Četvrta epizoda 26. sezone prikazuje nekoliko dječaka iz razeda dječaka Stena, koji koriste chatbot za pisanje eseja i slanje tekstualnih poruka djevojčicama, a upravo završna odjava pokazuje da su je napisali Trej Parker i ChatGPT.

Ovaj program za vještačku inteligenciju (Open AI) generisao je Stenov govor, koji je uočljiv zbog svog robotskog zvuka, u kojem dječak argumentuje zašto ljude ne treba kriviti za korišćenje ChatGPT-a.

M.V.

Džena Ortega toksična i razmažena

Producent i reditelj Stiven Dinajt kritikovao zvijezdu serije "Srijeda"

Američki producent i reditelj **Stiven Dinajt** kritikovao je na Twitteru mladu glumicu i zvijezdu serije "Srijeda" **Dženu Ortegu.** Dinajt je opisao Ortegu kao "toksičnu i razmaženu" osobu i osudio njeno ponašanje za vrijeme snimanja popularne Netflix serije.

Ortega je nedavno u podkastu "Armchair Expert" otkrila da nije bila poslušna na setu serije, a Dinajtu se to nimalo nije svidjelo. Poručio joj je da je neprofesionalna i da svoje nezadovoljstvo ne bi trebalo da iznosi javno, prenosi Index.

"Ona je mlada pa možda ne zna neke stvari. Trebalo bi da se zapita kako bi njoj bilo da su ljudi sa seta davali ovakve intervjue i javno govorili o tome kakva je ona bila tokom snimanja, da je bila naporna i da je odbijala da izgovara rečenice iz scenarija", napisao je Dinajt na svom Tviteru.

"Ovakve izjave su toksične i neprimjerene. Volim njen rad, ali život je prekratak da bih se bavio ljudima poput nje", poručio je Dinajt.

Da podsjetimo, u prošlonedjeljnom podkastu kod glumca **Deksa Šeparda,** Ortega je ispričala kako se ponašala na setu i napomenula je da je bila svjesna da je možda neprofesionalna, jer je bila zaštitnički nastrojena prema liku Srijede Adams.

"Mnoge stvari koje Srijeda radi, koje sam morala da odglumim, uopšte nemaju smisla za njen lik. Bilo je trenutaka na setu kada sam čak postala gotovo pa neprofesionalna jer sam počela da menjam djelove scenarija. Nadzornik scenarija je mislio da nešto pogrešno izvodim i onda sam morala da sjednem sa scenaristima, a oni bi rekli: 'Čekaj, šta se dogodilo sa scenom?' A ja bih onda morala da im objasnim zašto moj lik ne bi trebalo da radi stvari koje su oni zamislili", ispričala je Ortega.

Priznala je i da većinu vremena nije bila zadovoljna svojom izvedbom, odnosno da ni za jednu scenu nije mogla da kaže da je bila "u redu". Bez obzira na sve, Džena Ortega igraće i u drugoj sezoni serije, a osim toga, reditelj **Tim Barton** će joj dati i ulogu izvršne producentkinje.

Inače, serija "Srijeda" je poslije izlaska na Netflixu postala vrlo popularna i tri nedjelje poslije premijere skupila je više od milijardu odgledanih sati, a gledala se u više od 150 miliona domova širom svijeta. **M.V.**

Ortega, detalj iz serije - Foto: Printscreen Youtube

OGLASI Vijesti

putem sms-a
14900
broj za sve mreže

Kuće/Stanovi

PRODAJA

Budva - centar, prodajem dvosoban stan na 2 spratu.
Tel. 068/020-977
64851

Budva, na prodaju jednosoban stan, visoko prizemlje 40m2 +28m2 terasa. Stan se nalazi u centru 115.000e.
Tel. 069/884-818
64852

Prodajem jednosobne i dvosobne stanove 43 m2 i 60 m2, sa parking mjestom.
Tel. 067/283-383
64792

Prodajem sprat od kuće na Draču - Podgorica, 75 m2+15 m2 terase, 700m od centra, 45000 eura.
Tel. 067/666-485
64653

Prodajem stan na atraktivnoj lokaciji u Budvi 250000 eura i stan u Vektri u Podgorici 85 m2, 187000 eura.
Tel. 069/015-055
64701

Kuće / Stanovi

IZDAVANJE

Gorica C, izdaje se veći dvosoban stan 100m2, luks namješten, centralno, sauna, dvorište, parking.
Tel. 068/625-525
64749

Izdajem jednosoban stan 45m2, ful namješten, Stari aerodrom, kod "Sicilije", 400e, tri depozita unaprijed.
Tel. 069/204-000
64828

Izdajem namještene jednosobne, dvosobne stanove i garsonjere. Iza hotela "Resurs", Blok VI.
Tel. 069/92-69-30
64567

Izdajem namještenu garsonjeru kod Doma zdravlja na Starom aerodromu.
Tel.067/185-333
64823

Izdajem trosoban luksuzno namješten stan 95 m2, u Bloku 5.
Tel. 068/367-228
64803

Izdajem veću namještenu garsonjeru 30m2 u zgradi u centru Podgorice, kod OŠ "Savo Pejanović".
Tel. 067/520-971
61969

Sobe

[redacted]

Dvokrevetna (jednokrevetna) soba, kuhinja, kupatilo, internet, zaseban ulaz, blizu Prava - Ekonomije.
Tel. 067/240-099
64802

Placevi

[redacted]

Prodajem plac okolina Budve 500 m2, sa pogledom na more. Cijena 23000 eura, moguć dio kompenzacije za auto.
Tel. 068/295-668,
067/370-708,
069/568-005
64642a

nautilus
VODOINSTALATER
- KAMERA KANALIZACIJE
- DETEKTOR KVARA VODE
- PROČEPLJENJE KANALIZACIJE ELEKTRIČNOM SAJLOM
- ADAPTACIJE KUPATILA
- SITNE OPRAVKE

069 012 256

Prodajem urbanizovan plac u Sutomoru ispod magistrale, 500m2,60000 eura.
Tel. 069/020-976
64811

Prodajem zemlju iznad tunela Sozina 60000 m2, Gluhi Do, pogodno za solarne panele. Cijena 3e /m2.
Tel. +382-69/015-055
64753

Poslovni prostor

IZDAVANJE

Izdajem - prodajem poslovan prostor na Pobrežju kod Trgovinske škole, 85 m2, zgrada Ljuba Zeca.
Tel. 067/583-827
63107a

Izdajem lokal 55 m2 + 35 m2 u zgradi Lepa Kata do Gintaša. Za sve namjene.
Tel. 069/022-002
64677

Izdajem poslovni prostor 100m2, Pogodan za sve namjene, Masline, Ul. skopska br. 3, kod hotela Keto.
Tel. 069/156-090
64812

Građevinske usluge

[redacted]

Gletovanje, moleraj. Grupa. Demit fasade, hidroizolacija. Profesionalno.
Tel. 068/227-505
64405

Usluge

[redacted]

Nastava

[redacted]

DoubleL
ŠKOLA STRANIH JEZIKA
PREVODILAČKI BIRO
UPIS U TOKU!

Posao

[redacted]

Caffe-pekari "Krem" u Bloku 9 potrebni konobar/ice, prodavačice, pomoćne radnice u kuhinji, radnice sa znanjem izrade peciva.
Tel. 069/ 070-286, 069/553-223
64847

Kafe-baru zbog povećanog obima posla i otvaranja ljetnje bašte, potreban KONOBAR/ŠANKER. Blok V, Podgorica.
Tel. 067/444-550
64835

Restoranu Kristal Central
ul. Marka Radovića br.25
potrebna
• pomoćna kuvarica/kuvar.
Odlični uslovi.
Tel. 067/871-224

Piceriji ALPE-BAR u Podgorici potrebni šankeri.
Tel. 067/229-900
64825

Piceriji CIAO - Autobuska stanica, potrebni kuvari.
Tel. 067/651-124
64842

Pekari Panini
Ul.Slobode 66, Podgorica
potrebne
•radnik/ce u kuhinji
• radnik/ce u prodaji
Kont.tel:**067/611-030**

Potrebna odgovorna osoba za čišćenje i peglanje, 3 puta nedjeljno (radnim danima), Podgorica. Zvati od 8h do 16h.
Tel. 067/076-474
64844

Restoranu Good Food u Podgorici potrebni radnici na pozicijama: kuvar, pomoćni kuvar, konobar i šanker.
Tel.067/070-505
64849

Tražim ženu za njegu starije osobe 24 sata u Podgorici.
Tel. 067/837-229
64829

U kiosku za prodaju peciva, Blok 6, potrebna prodavačica. Uslovi odlični.
Tel. 069/ 070-286, 069/553-223
64846

Razno

[redacted]

AKCIJSKE CIJENE
- potencija 7 kom/20€, 14 kom/35€;
- 4 tabletice/20€, 8 tabletica/35€;
- šumeće, žvakaće i soft-bombone - 7 kom/25€;
- sprej za duži odnos/20€;
- feromonski parfemi za žene i muškarce/ 35€
- razno za žene.

Tel. 069 / 968 - 967

Kupujem polovne knjige (kućne biblioteke) i umjetničke slike poznatih renomiranih slikara.
Tel. 067/403-762
64028

Kućni ljubimci

[redacted]

ŠTENCI - TULEARSKI PAS – Coton de Tulear

Bijeli, odlične pigmentacije i karaktera. Ova pasmina se ne linja i idealni su za držanje u stanu. **Coton de Tulear** je izuzetno privržen vlasniku, **tkz antistres pas blage naravi**. Odgajivačnica sa **20 godina iskustva u uzgoju**. Vakcinisani i revakcinisani sa rodovnikom i stručno odgojeni sa odgajivačkom garancijom.
WhatsApp +381/63/810-9255
viber +381/65/443-4005
Senta/Srbija
http://odgajivacnicapasa.com

- **Cijena poruke je 2,00€ sa PDV-om**
- Oglas može sadržati najviše 160 karaktera
- **Oglasi primljeni do 17h biće objavljeni u sjutrašnjem izdanju**

NEZAVISNI DNEVNIK
Vijesti
MALI OGLASI
PUTEM
SMS-a
14900
broj za **sve mreže**

Na osnovu Odluke Odbora direktora br. 1472 od 07.03.2023. godine
„13. Jul – Plantaže" a.d. Podgorica, objavljuju:

J A V N I P O Z I V br. 1/2023

za prikupljanje ponuda za prodaju nepokretnosti

I PREDMET PRODAJE

Predmet prodaje je zemljište u vlasništvu „13. Jul – Plantaže" a.d. Podgorica, koje se nalazi na području opštine Danilovgrad, i to:

- **kat.parcela broj 945/3, površine 409 m², LN br. 134, KO Ćurilac**

Predmetna nepokretnost se prodaje u viđenom stanju.

II CIJENA I ROK PLAĆANJA

Najniža početna cijena zemljišta, koje je predmet prodaje ovog javnog poziva, **iznosi 20.000,00 €** (dvadeset hiljada eura)
Rok za uplatu kupoprodajne cijene je 30 dana od dana zaključenja ugovora o kupoprodaji.

III OPŠTI USLOVI

Učesnici javnog poziva

Pravo učešća na ovaj javni poziv imaju sva fizička i pravna lica, koja ispunjavaju zakonske uslove za sticanje nepokretne imovine u Crnoj Gori.

Fizička lica koja su učesnici ovog javnog poziva dužna su u ponudi navesti sljedeće podatke: broj i datum javnog poziva, prezime, ime i ime jednog roditelja; adresu, jedinstveni matični broj i potpis; broj telefona, e-mail adresu; broj lične karte ili pasoša (za strane državljane), broj tekućeg računa, za slučaj povrata depozita.

Pravna lica koja su učesnici ovog javnog poziva dužna su u ponudi navesti sljedeće podatke: broj i datum javnog poziva, naziv i sjedište pravnog lica; PIB, ime i prezime ovlašćenog lica i njegov potpis, kontak telefon, e-mail adresu, Izvod iz CRPS-a, ne stariji od 6 mjeseci od dana koji odredjen kao dan javnog otvaranja ponuda, ovlašćenje za zastupanje, broj žiro računa, za slučaj povrata depozita.

Ovlašćenje za zastupanje mora biti ovjereno od strane notara ili suda.

Mjesto i vrijeme podnošenja i javnog otvaranja ponuda

Ponude će se dostavljati u zatvorenoj koverti sa naznakom "NE OTVARAJ PRIJE JAVNOG OTVARANJA PONUDA", na adresu: "13.Jul- Plantaže" a.d., Put Radomira Ivanovića br.2, Podgorica.

Ponude će se dostavljati u roku od 10 dana od dana oglašavanja ovog javnog poziva, tj. od 20.03.2023.g. do 30.03.2023.godine, do 12:00h (časova).

Javno otvaranje ponuda će se **obaviti 30.03.2023.godine, u 13:00h,** u Upravnoj zgradi „13.Jul - Plantaže" AD Podgorica, u ulici Put Radomira ivanovića br.2.

Posebne napomene

Uz ponudu, da bi se smatrala ispravnom, mora biti dostavljena bankarska garancija ponude ili dokaz o položenom jemstvu na žiro račun prodavca br. 510-65785-80, kod CKB banke, u iznosu od 2% od oglašene početne cijene, u protivnom ista neće biti razmatrana.

Prodavac zadržava pravo da obustavi postupak prodaje, najkasnije tri dana prije dana javnog otvaranja ponuda.
Ovaj Javni poziv, sa Uputstvom za sačinjavanje ponuda objavljen je na web stranici **www.plantaze.com**

Dodatne informacije možete dobiti svakog radnog dana od 10 do 14 časova.
Kontakt telefon: 068/534-754
Kontakt osoba: Igor Kovačević

Na osnovu članova 336,337,341,342,344 i 345 Zakona o svojinsko-pravnim odnosima „**Crnogorska komercijalna banka" AD Podgorica**, kao hipotekarni povjerilac, objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PRVOJ PRODAJI NEPOKRETNOSTI

Nepokretnosti koje su predmet prodaje upisane su u listu nepokretnosti **br. 1079 KO PODGORICA I,** označene kao:

- katastarska parcela br. 47, podbroj 1, po kulturi livada 4. klase, površine 29 m2,
- katastarska parcela br. 47, podbroj 2, po kulturi livada 4. klase, površine 1264 m2,
- katastarska parcela br. 48, po kulturi šume 5. klase, površine 1939 m2,

SVOJINA: **Radmilović Milenko**, u obimu prava 1/1,
Početna prodajna cijena predmetnih nepokretnosti **iznosi 536.500,00 €**.

Ukupan preostali dug **kreditnog dužnika Radmilović Milenka**, na dan 12.10.2020.godine po osnovu Ugovora o kreditu br. 712-88-55 od 31.07.2007. godine , Anexa br.1 istog ugovora od 05.09.2008. godine i Anexa br.2 istog ugovora od 07.12.2009. godine, iznosi 402.086,41 €, kao i iznos na ime realnih troškova i drugih izdataka nastalih od početka postupka namirenja.

Vansudska prodaja predmetnih nepokretnosti izvršiće se usmenim javnim nadmetanjem, koje će se sprovesti dana 12.04.2023.godine, u prostorijama Advokatske kancelarije „Radulović & Jovović", Ul. Serdara Jola Piletića br.7, Podgorica, sa početkom u 09,00 časova
Pravo učestvovanja na javnom nadmetanju imaju sva strana i domaća pravna i fizička lica u skladu sa pozitivnim propisima i međunarodnim sporazumima, koja uplate depozit za učešće za javno nadmetanje u iznosu od 10% od početne cijene.

Depozit-jemstvo se uplaćuje na žiro-račun CKB AD Podgorica br. 510-0-40, s pozivom na broj: partija 290802-depozit za prodaju nepokretnosti, prije početka postupka prodaje, sa svrhom uplate "jemstvo za učešće u javnom nadmetanju".

Prijave se dostavljaju Advokatu Filipu J. Jovoviću, na adresu Serdara Jola Piletića br. 7, Podgorica, najkasnije dan prije prije održavanja prodaje, do 15,00 časova. Prijave moraju biti zapečaćene, uz naznaku „za javno nadmetanje – ne otvaraj".

Učesnici javnog nadmetanja su, uz prijavu, dužni dostaviti i dokaz o uplati jemstva i sledeće lične podatke:

Za fizička lica: ime i prezime, adresu stanovanja, matični broj, broj lične karte;

Za pravna lica: naziv i sjedište, izvod iz CRPS-a, prijavu potpisanu od strane ovlašćenog lica i ovjerenu pečatom pravnog lica.

Učesnici u javnom nadmetanju čije su prijave neblagovremene i neuredne, ne mogu učestvovati u javnom nadmetanju.

Smatraće se da su ispunjeni uslovi za javnu prodaju ako se u naznačeno vrijeme prijavi jedan učesnik koji ponudi iznos početne cijene. Na ročištu za javnu prodaju otvoriće se sve prispjele prijave, objaviti njihov sadržaj kao i sadržaj prateće dokumentacije. Svi prisutni ponuđači, hipotekarni povjerilac kao i dužnici i hipotekarni dužnici imaju pravo da se izjasne o usklađenosti svih ponuda sa oglasom. Lice ovlašćeno za vođenje postupka odlučiće o eventualnim prigovorima odmah, a po potrebi može odlučiti da se ročište odloži na kratak rok radi donošenja odluke po prigovoru.

Učesnik javnog nadmetanja ne može ponuditi cijenu koja je već ponudjena od drugog učesnika. Postupak usmenog nadmetanja se završava ako niko od učesnika ni na treći poziv ne ponudi veću cijenu od tada ponudjene najveće cijene.

Učesnik koji ponudi najveću cijenu proglašava se kupcem, a njegova ponuda smatra se prihvaćenom za kupovinu predmetne nepokretnosti.

Kupac je dužan da uplati kupoprodajnu cijenu, u roku od 15 dana od dana javnog nadmetanja, nakon čega je ovlašćeno lice koje sprovodi postupak prodaje ovlašćeno da, u ime hipotekarnog dužnika, potpiše ugovor kojim se svojina na nepokretnosti opterećenoj hipotekom prenosi na kupca i da ovjeri svoj potpis na tom ugovoru. Ukoliko kupac,ne isplati kupoprodajnu cijenu u roku od 15 dana od dana javnog nadmetanja ili ne zaključi Ugovor o prodaji u roku od 5 dana od dana uplate kupoprodajne cijene, ovlašćeno lice koje sprovodi vansudsku prodaju ima pravo da zaključi Ugovor o kupoprodaji sa drugim ponudjačem – učesnikom javnog nadmetanja, koji je ponudio kupoprodajnu cijenu koja je, po visini, odmah iza najveće ponudjene cijene.

Troškove ovjere notarskog zapisa ugovora o prodaji i poreza na promet snosi kupac.
Jemstvo izabranog ponudjača se zadržava i uračunava u kupoprodajnu cijenu.

Detaljnije informacije zainteresovani mogu dobiti kontaktiranjem ovlašćenog lica za vansudsku prodaju – Filipa J. Jovovića, advokata iz Podgorice, putem telefona 067 406 460, Advokatska kancelarija „Radulović & Jovović", Serdara Jola Piletića br. 7, Podgorica.

METEO

20. mart 2023. god.

Podgorica:

Promjenljivo, tokom dana očekuje se povećana oblačnost, ali zadržaće se suvo vrijeme i relativno toplo za ovo doba godine. Vjetar slab do umjeren, tokom dana dominantno južnih smjerova. Jutarnja temperatura vazduha oko 8, najviša dnevna oko 19 stepeni.

Crna Gora:

Promjenljivo do pretežno oblačno, relativno toplo za ovo doba godine i uglavnom suvo vrijeme. Vjetar slab do umjeren, tokom dana najčešće južnih smjerova. Jutarnja temperatura vazduha od 0 do 9, najviša dnevna od 13 do 19 stepeni.

MORE

More 1-3. Vidljivost oko 20 km, tokom jutra i noći, ponegdje moguća i smanjena, ispod 10 km, zbog magle i sumaglice. Pretežno vedro, krajem dana postepeno naoblačenje. Najviša dnevna temperatura vazduha 17-19 stepeni.

Podgorica - meteogram

DANAS	SJUTRA	PREKSJUTRA
max 19	max 17	max 20

VRIJEME SJUTRA

Crna Gora:

Promjenljivo do pretežno oblačno, uz povećanu oblačnost, mjestimično ima uslova za kratkotrajnu kišu. Na sjeveru, u planinama moguća je po koja pahulja. Vjetar uglavnom slab do umjeren, sjevernih smjerova. Jutarnja temperatura vazduha od 2 do 10, najviša dnevna od 9 do 18 stepeni.

SUDOKU

Lakša

					6			
		7	9	1	3	6		
	3	6						2
	7	2		5			1	8
	5						9	
6	9			8		2	5	
1						3	6	
		9	7	3	1	8		
			8					

Teža

		7				8	4	
								2
4	3		1					7
			9				8	
		8	7		2	6		
	5				6			
2					7		9	6
1								
	8	5				7		

PRAVILA: Upišite jedan broj (od 1 do 9) u svako prazno polje. U svakom horizontalnom i vertikalnom redu, u blokovima 3x3 (oivičeni podebljanom lijom) treba da budu svi brojevi od 1 do 9.

4	5	1	8	9	3	2	7	6
7	3	2	6	4	1	8	9	5
8	6	9	7	2	5	4	1	3
1	8	7	5	6	2	3	4	9
9	2	3	4	7	8	6	5	1
5	4	6	3	1	9	7	8	2
6	9	5	2	8	7	1	3	4
2	1	8	9	3	4	5	6	7
3	7	4	1	5	6	9	2	8

Rješenja iz prethodnog broja

1	8	7	5	2	4	3	6	9
2	6	4	7	9	3	1	8	5
5	3	9	6	1	8	2	4	7
4	2	8	9	6	7	5	1	3
6	1	5	8	3	2	9	7	4
9	7	3	1	4	5	8	2	6
7	9	6	3	8	1	4	5	2
8	5	2	4	7	9	6	3	1
3	4	1	2	5	6	7	9	8

UKRŠTENE RIJEČI

■	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								■				
2							■			■		
3					■							■
4				■								
5							■					
6		■						■				
7											■	

VODORAVNO: **1**. Ime američkog glumca Kejdža – Vojni savez, **2**. Rijeka u Sibiru – Osamnaesto i prvo slovo azbuke – Ista slova, **3**. Žitna stabljika, strnište – Predmet koji služi za ugled (mn.), **4**. Švajcarski nacionalni junak, Viljem – Moć pamćenja, **5**. Muško ime – Metalni automat sa ljudskim likom, **6**. Oznaka za volt – Žensko ime – Ime ranije glumice Tarner, **7**. Ime ruskog pjesnika Puškina – Hemijski simbol za kalijum.

USPRAVNO: **1**. Predavanje, **2**. Italijanski fudbalski klub – Oznaka za litar, **3**. Koštani prsten sisara (mn.), **4**. Odnosno (skr.) – Snažan, silan, **5**. Hemijski simbol za litijum – Jedna planeta, **6**. Stanovnica Armenije, **7**. Oznaka za sjever – Pamet, razboritost – Akademija Nauka (skr.), **8**. Mjesto na Cresu – Oznaka Njemačke, **9**. Vojnička izvidnica, **10**. Oznaka za alt – ribolovac, **11**. Sredstvo za šminkanje, **12.** Međunarodna oznaka Turske – Napad, juriš.

RJEŠENJE IZ OVOG BROJA: Nikolas, pakt, Anadir, oa, rr, strn, mustre, Tel, memorija, Arijan, robot, v, Carka, Lana, Aleksandar, k.

BROJEVI ZA PRIJAVE SMETNJI (pozivi su besplatni):

12711 CRNOGORSKI TELEKOM

12768 MTEL

12769 ONE CRNA GORA

12755 TELEMACH

12777 ORION TELEKOM

12712 RADIO-DIFUZNI CENTAR

INFORMACIJE O BROJEVIMA PRETPLATNIKA I CALL CENTRI:

1500 CRNOGORSKI TELEKOM CALL CENTAR

1600 MTEL CALL CENTAR

1700 ONE CRNA GORA CALL CENTAR

1800 TELEMACH

1180 UNIVERZALNA SLUŽBA ZA DAVANJE INFORMACIJA O TELEFONSKIM BROJEVIMA PRETPLATNIKA

DEŽURNE SLUŽBE:

122 POLICIJA

123 SLUŽBA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA (vatrogasci)

124 HITNA POMOĆ

129 POMOĆ NA MORU

116666 BROJ ZA ŽRTVE TRAFIKINGA

112 JEDINSTVENI EVROPSKI BROJ ZA **POZIVE U NEVOLJI**

Nikola Nikolić

Oslabljeni SC Derbi pokazao zube Zvezdi

Iako je bio bez dva člana startne petorke - **Lorena Džeksona** i **Andrije Slavkovića**, kao i prve izmjene na centarskim pozicijama - **Vasilija Baćovića**, SC Derbi je pružio dostojanstven otpor Crvenoj zvezdi i izgubio 90:70.

Na zatvaranju 22. kola (ne računajući odgođeni derbi Budućnost Voli - Partizan), tim **Andreja Žakelja** je dugo bio u igri. U dvorani "Aleksandar Nikolić" je vodio u 1. četvrtini (najviše 24:21), da bi evroligaš ogromnu razliku u kvalitetu pokazao u drugih 10 minuta, kada je došao do plus 13 (46:43).

Tim Andreja Žakelja bez tri važna igrača dugo bio u igri, ali je na gostovanju šampionu poražen 90:70

"Studenti" se tada nisu predali, prišli su početkom 2. poluvremena na 46:40, a posljednji put su priključak imali osam minuta prije kraja, kada je bilo 70:60.

Tada, kao i nekoliko puta prije toga, arbitri u više navrata nisu vidjeli očigledne korake **Fakunda Kampaca** i **Nikole Ivanovića**, ni faulove nad gostima, što je Zvezda iskoristila da serijom 10:0 ode na plus 20 i mirno privede meč kraju. Kao da joj je ta pomoć bila potrebna...

- Čestitam Zvezdi na pobjedi. Momci su dali maksimum u situaciji u kojoj smo, dok je snage i koncentracije možemo da igramo i protiv boljih od nas. Bez tri-četiri igrača u rotaciji se vrlo teško oporaviti kada krenemo nadolje - istakao je Žakelj.

Danilo Tasić je bio najefikasniji u poraženom timu sa 16 poena, dvocifren učinak su imali i **Flečer Megi** (14) i **Tomislav Ivišić** (10). U odsustvu Džeksona, šansu je dobio 19-godišnji plejmejker **Danilo Ivanović** i ubacio devet koševa, koliko i crnogorski reprezentativac **Emir Hadžibegović**.

- Mlađi su dobili malo više prilike, zadovoljan sam pristupom. Bilo je padova, pogotovo u skoku, u kojem nismo mogli da pariramo. Veliki je umor, teško nam je da treniramo, jer nas nema za pet na pet, ali je bitno da se borimo i sigurno da ćemo izgledati bolje kada nam se vrate igrači - naglasio je Žakelj.

Mateo Drežnjak zakucava na sinoćnjem meču - Foto: KK Crvena zvezda/Đorđe Kostić

CRVENA ZVEZDA - SC DERBI 90:70 (29:26, 17:11, 24:19, 20:14)

Beograd - Dvorana "Aleksandar Nikolić". Gledalaca: 1.458. Sudije: Hadžić (Hrvatska), Stapić, Nikšić (BiH).

Crvena zvezda: Holand 7, VILDOSA 9, LAZAREVIĆ 3, KAMPACO 23 (3-2), Mitrović 7 (1-1), Martin, Ivanović 6 (2-2), Ilić 1 (2-1), Marković 11, KUZMIĆ 8 (2-2), Petrušev 8 (2-1), BENTIL 7.

SC Derbi: MEGI 14 (2-2), PAVLIĆEVIĆ 5, Ivanović 9 (4-4), Vučeljić, Slavković, HADŽIBEGOVIĆ 9 (2-2), Goranović, Tasić 16 (4-4), T. IVIŠIĆ 10 (4-4), Z. Ivišić, DREŽNJAK 7 (2-2), Dogan.

Nikola Vučević - Foto: FIBA

Vučević: Želim na Mundobasket

Četiri godine nakon što je odigrao posljednji meč u dresu Crne Gore, **Nikola Vučević** bi opet mogao da zaigra za reprezentaciju. I to na Mundobasketu - centar Čikaga je u intervjuu za agenciju Mina rekao da bi volio da nastupi na Svjetskom prvenstvu, koje se od 25. avgusta do 10. septembra održava u Indoneziji, Filipinima i Japanu, ali da o tome još nije razgovarao sa selektorom **Boškom Radovićem**.

- Što se mene tiče, imam želju da igram na SP. Volio bih da, kao i prije četiri godine u Kini, budem učesnik šampionata. Volio bih, ali o tome još nisam razgovarao sa selektorom Boškom Radovićem i predsjednikom Košarkaškog saveza **Nikolom Pekovićem** - rekao je Vučević i naglasio da očekuje da će se uskoro čuti.

Poručio je da je plasman na SP ogroman uspjeh za reprezentaciju države sa svega 650 hiljada stanovnika.

- Veliki je rezultat ponovo učestvovati na SP. Svaka čast momcima na sjajnim kvalifikacijama.

MINA

Peres najbrži u Džedi, Alonso bez 100. pola

Vozač Red Bula **Serhio Peres** slavio je na Velikoj nagradi Saudijske Arabije. Peres je drugu trku u ovogodišnjem šampionatu završio ispred aktuelnog šampiona **Maksa Ferstapena** i vozača Mercedesa **Džordža Rasela**.

Na 3. mjestu je prvobitno završio **Fernando Alonso**, ali je kažnjen sa 10 sekundi, jer nije pravilno odslužio kaznu nakon ulaska u boks, pa je na kraju trku završio na četvrtoj poziciji, iza Rasela. Alonso je čak bio na podijumu tokom intoniranja himni, ali je nakon toga ustanovljeno da je pogriješio, pa je ostao bez 100. podijuma u karijeri.

Alonso je poveo od starta, ali je do kraja prvog kruga dobio kaznu jer nije bio dobro pozicioniran prije nego što su se pogasila svjetla.

Španac završio treći, bio na podijumu, ali je naknadno kažnjen pomjeranjem poziciju unazad

Peres je u 4. krugu pretekao Španca i vratio vođstvo, koje je održavao do samog kraja.

Ferstapen, koji je krenuo sa 15. pozicije, u 18. krugu je došao do petog mjesta, a brzo i do drugog. Do kraja trke nije uspio da pretekne kolegu iz Red Bula. Na 5. mjestu je završio drugi vozač Mercedesa **Luis Hamilton**.

Uzalud slavio: Alonso na podijumu sa Peresom i Ferstapenom - Foto: Reuters/Hamad I Mohammed

Ferstapen sada na čelu generalnog poretka ima 44 boda, jedan više od Peresa, dok je Alonso treći sa 30.

Šampionat se nastavlja 2. aprila trkom za Veliku nagradu Australije.

Rezultati VN Saudijske Arabije: 1. Serhio Peres (Meksiko, Red Bul) **1:21:14,894, 2. Maks Ferstapen** (Holandija, Red Bul) **+ 5,355, 3. Džordž Rasel** (Velika Britanija, Mercedes) **+ 25,866, 4. Fernando Alonso** (Španija, Aston Martin) **+ 30,728, 5. Luis Hamilton** (Velika Britanija, Mercedes) **+ 31,065, 6. Karlos Sains Junior** (Španija, Ferari) **+ 35,876, 7. Šarl Lekler** (Monako, Ferari) **+ 43,162, 8. Esteban Okon** (Francuska, Alpin) **+ 52,832, 9. Pjer Gasli** (Francuska, Alpin) **+ 54,747, 10. Kevin Magnusen** (Danska, Has) **+ 1:04,826...**

Poredak vozača: 1. Ferstapen 44, 2. Peres 43, 3. Alonso 27, 4. Rasel 21, 5. Sains Junior 20... **Poredak konstruktora:** 1. Red Bul 87, 2. Mercedes 41, 3. Aston Martin 35, 4. Ferari 26, 5. Alpin 8...

S. Nj.

Legenda: Mikaela Šifrin - Foto: Reuters/Albert Gea

Šifrin oborila još jedan rekord

Američka skijašica upisala 14. pobjedu u sezoni, što nikome ranije nije uspjelo

Mikaela Šifrin je sezonu alpskog skijanja završila trijumfom u veleslalomu u Soldeu - 1:55,88 minuta. Amerikanka je sezonu završila 88. pobjedom u karijeri, 14. ove sezone za Svjetski kup, i premašila je učinak **Marka Odermata** koji je ostvario 13 pobjeda.

Šifrin je u Andori slavila sa svega šest stotinki ispred Norvežanke **Tee Stjernesund**, a treća Kanađanka **Valeri Grenije** je za Amerikankom zakasnila dvije desetinke.

Najbolja skijašica svih vremena je bila vodeća nakon prve vožnje sa sa startnim brojem jedan, a došla je do sedme veleslalomske pobjede, ukupno 21, pa je rekorderka u ženskom skijanju, jer je Švajcarkinja **Freni Šnajder** završila karijeru sa 20.

Apsolutni rekord po broju veleslalomskih pobjeda drži Šveđanin **Ingemar Stenmark** sa 46 trijumfa. Njegov rekord od 86 pobjeda ukupno je oborila Šifrin.

Ona je ove sezone osvojila Veliki kristalni globus u Svjetskom kupu i dva mala, u veleslalomu i slalomu.

CENHOJZERN DOBIO POSLJEDNJI SLALOM

Njemački skijaš **Ramon Cenhojzern** pobjednik je posljednjeg slaloma sezone Svjetskog kupa, dok je trofej u toj disciplini osvojio Norvežanin **Lukas Broten**.

Cenhojzern, koji je bio veći i nakon prve vožnje, do druge pobjede ove sezone, šeste u Svjetskom kupu, došao je u vremenu minut, 54 sekunde i 87 stotinki. Slavio je ove sezone još u slalomu Šamonija.

Šest stotinki sporiji bio je Broten, kome je to bilo dovoljno da sačuva 1. mjesto u plasmanu slaloma. Pobjednička postolje kompletirao je njegov sunarodnik **Henrik Kristofersen** sa 63 stotinke slabijim vremenom od pobjednika.

Trofej u generalnom poretku Svjetskog kupa ranije je osigurao Odermat. Osvojio je i trofeje u veleslalomu i superveleslalomu, a na nedavno održanom Svjetskom prvenstvu u Kurševelu bio je zlatni u spustu i veleslalomu.

EMA KLINEC DVA PUTA RUŠILA GRANICU SNOVA U LETOVIMA

Slovenka **Ema Klinec** svjetska je rekorderka u dužini leta, pošto je na letaonici u Vikersundu sletjela na 226 metara.

Ona je u prvoj seriji sa 226 metara letjela dalje od bivše rekorderke, Kanađanke **Aleksandre Loti**, koja je u drugoj seriji sletjela na 225 metara.

U drugoj seriji Klinec je sletjela na 223 metra, što je za metar duže od subotnjeg rekorda Kanađanke, a sada je treći rezultat svih vremena. Uz pobjedu na letaonici u Vikersundu, norveškoj turneji - Klinec je dobila ček na 40.000 eura.

Admir Haverić

Okupljaju se, otpao Marković

Crnogorska fudbalska reprezentacija danas počinje pripreme za kvalifikacije za Evropsko prvenstvo i duele sa Bugarskom u petak i Srbijom tri dana kasnije. Omaleni vezista propušta okupljanje zbog povrede, kao i Matija Šarkić i Uroš Đurđević

Prošla su četiri mjeseca od posljednje utakmice fudbalske reprezentacije Crne Gore, a danas zvanično kreće operacija zvana - borba za plasman na Evropsko prvenstvo 2024.

"Hrabri sokoli" se okupljaju u Podgorici, gdje će trenirati do četvrtka kada slijedi odlazak u Razgrad na okršaj sa Bugarskom zakazan za petak. Tri dana kasnije Crna Gora dočekuje Srbiju - od prva dva meča će sigurno zavisiti dosta toga u grupi G kvalifikacija u kojoj su još Mađarska i Litvanija.

Selektor **Miodrag Radulović** je prije dvije sedmice saopštio spisak za duele sa Bugaskom i Srbijom, ali okupljanje će zbog povreda propustiti golman Stouka **Matija Šarkić**, vezista azerbejdžanskog Karabaga **Marko Janković**, kao i napadač Sportinga iz Hihona **Uroš Đurđević**.

Problemi, dakle, nisu zaobišli naš nacionalni tim ni pred ovu akciju, ali ima i dobrih vijesti, jer su za vikend strijelci bili četvorica reprezentativaca. **Stevan Jovetić** je pogodio u dresu Herte, **Sead Hakšabanović** za Seltik, kao i **Marko Bakić** (grčki OFI) i **Stefan Lončar**, vezista mađarskog Debrecina.

Odličan vikend pred dolazak na okupljanje je imao i **Adam Marušić**, čiji je Lacio sinoć u rimskom derbiju bio bolji od Rome - 1:0. Presudio je gol **Matije Zakanjija**, a Marušić je bio na svom nivou - gotovo neprelazan...

- Start kvalifikacija je izuzetno značajan, pogotovo kada imate jaku i prilično ujednačenu grupu kakva je naša. Imajući u vidu značaj uvodnih mečeva nije bilo potrebe za eksperimentisanjem sa igračkim kadrom na koji računamo za duele sa Bugarskom i Srbijom, pa se među pozvanim reprezentativcima nalaze oni koji su u najboljoj formi i sa čijim smo kvalitetima upoznati do detalja. Pozvani igrači igraju na visokom nivou i standardno u svojim klubovima i na okupljanje reprezentacije, kao i uvijek, dolaze maksimalno motivisani da

Marko Janković neće igrati protiv Bugarske i Srbije - Foto: FSCG

Samo je nebo granica za Halanda

Utorak je **Erling Haland** dao pet golova Lajpcigu i odveo je Mančester siti u četvrtfinale Lige šampiona (7:0), ko zna kako bi se završila noć da je Pep Gvardioa pustio Norvežanina da bude na terenu duže od 63 minuta.

Slično se dogodilo i u subotu u duelu "građana" i Barnlija u četvrtfinalu FA kupa - Haland je postigao tri gola u trijumfu 6:0, pa napustio teren u istom minutu kada i u duelu sa njemačkim predstavnikom.

- Izveo sam ga iz igre da ne bi oborio rekord **Lionela Mesija** u FA kupu - ironičan je bio menadžer Sitija Pep Gvardiola.

Katalonac je tako odgovorio na sulude kritike javnosti tokom sedmice da je Halanda osujetio u namjeri da postigne i šesti pogodak protiv Lajpciga, čime bi nadmašio Mesijev učinak kada je pet puta tresao mrežu.

- Da je Haland ostao u igri i oborio Mesijev rekord do kraja karijere bi mu bilo dosadno. Ima 22 godine, pred njim je dovoljno vremena da juri velike stvari - poručio je Gvardiola.

Velike stvari Haland je jurio i dohvatio ove sezone u dresu kluba iz Mančestera, jer je već sada - a ostalo je još dva mjeseca do kraja sezone - na brojci od 42 gola u svim takmičenjima. Od toga je 28 dao u Premijer ligi, 10 u Ligi šampiona...

Sitijeva gol-mašina: Erling Haland - Foto: Reu

se „sokoli”, ko Janković

ostvare zacrtane ciljeve. Vjerujem da će nam kvalitet i snaga kolektiva donijeti željene rezultate u duelima sa Bugarskom i Srbijom na početku kvalifikacija - rekao je selektor Radulović.

Očekuje se da reprezentacija danas bude kompletna, kao i da Radulović proširi spisak sa nekoliko igrača iz Meridianbet Prve lige...

Spisak - Golmani: Milan Mijatović (Al Adalah, Saudijska Arabija), **Lazar Carević** (Vojvodina); **Odbrana: Stefan Savić** (Atletiko Madrid), **Žarko Tomašević** (Astana, Kazahstan), **Adam Marušić** (Lacio), **Igor Vujačić** (Partizan), **Nikola Šipčić** (Tenerife), **Marko Vešović** (Karabag, Azerbejdžan), **Risto Radunović** (FCSB, Rumunija), **Andrija Vukčević** (Rijeka);

Vezni red: Vladimir Jovović (Jablonec, Češka), **Aleksandar Šćekić** (Hapoel Haifa), **Sead Hakšabanović** (Seltik), **Aleksandar Boljević** (Hapoel Tel Aviv), **Marko Bakić** (OFI Krit), **Vukan Savićević** (Giresunspor, Turska), **Driton Camaj** (Kišvarda, Mađarska), **Miloš Raičković** (Aktobe, Kazakstan), **Stefan Lončar** (Debrecin), **Vladan Bubanja** (Lokomotiva Zagreb);

Napad: Stevan Jovetić (Herta), **Stefan Mugoša** (Visel Kobe, Japan), **Milutin Osmajić** (Vizela, Portugal), **Nikola Krstović** (Dunajska Streda, Slovačka).

ters

- Važnije od davanja golova je da ulazim u šanse. Kada sam u prilici da pogodim, to je već pola gola - svjestan je svojih najvećih kvaliteta Haland.

O partijama protiv Lajpciga i Barnlija je rekao:

- Pobijedili smo 7:0 i 6:0 - rezultati govore kako smo igrali. Uvijek sam srećam kada sam strijelac, jer je to dokaz da je i ekipa radila puno na terenu da bih ja bio konkretan. Nije, ipak, najvažnije da ja dajem golove, već da Siti igra dobro i da pobjeđuje - istakao je bivši napadač Borusije iz Dortmunda.

Haland ima još dovoljno utakmica da nastavi da popravlja brojke, jer je Siti u igri za trofeje na tri fronta - u Premijer ligi se sa Arsenalom bori za titulu i odigraće još 11 kola, a igraće i u polufinalima Lige šampiona i FA kupa. Ako nastavi da rešeta mreže kao do sada, Gvardiola ne mora da brine...

- Svi znamo koliko Erling može u kaznenom prostoru, to je na kraju i ključno za postizanje golova. Ipak, može da popravi svoju igru u polju, na tome i radimo sve ovo vrijeme. Napredovao je od kada smo zajedno, ali njegov najveći kvalitet je što ima prostora da bude bolji u svim segmentima - kazao je Gvardiola.

A. H.

Lorem ipsum dolor

Arsenal miran pred pauzu, Bajern predao prvo mjesto

”Tobdžije” uz utakmicu više imaju osam bodova prednosti u odnosu na Mančester siti, Bavarci izgubili u Leverkuzenu

Ko je u Arsenalu mogao da sanja ovakvu situaciju pred odlazak na posljednju reprezentativnu pauzu? “Tobdžije” više nisu samo ozbiljan kandidat za titulu prvaka Engleske, već i makar blagi favorit da je osvoje nakon što su bez većih problema odradili još jednu “malu” utakmicu u šampionatu.

Lider je vikend u kojem Siti nije igrao zbog obaveza u FA kupu (plasirao se u polufinale pobjedom nad Barnlijem) iskoristio da uz meč više ode na plus osam trijumfom nad Kristal Palasom i da na pravi način prevaziđe eliminaciju iz Lige Evrope od Sportinga.

U malom londonskom derbiju na “Emirejtsu” jedva da je i bilo dilema oko konačnog ishoda - Arsenal je slavio 4:1, a već do poluvremena je mnogo bolje izdanje krunisao golovima **Gabrijela Martinelija** i **Bukaja Sake**.

Početkom drugog dijela je pogodio i **Granit Džaka** na pas **Leandra Trosara**, ali je Arsenal narednih dvadesetak minuta rizikovao da se gosti potpuno vrate u utakmicu. Palas je, naime, smanjio na 3:1 pogotkom **Džefrija Šlupa**, onda je **Aron Ramsdejl** odbranio zicer **Vilfredu Zahi**, da bi tačku na neizvjesnost stavio Saka u 74. minutu.

Bio je to 12. gol Sake u sezoni u prvenstvu, ima i 10 asistencija. Dvocifren golgeterski učinak u Arsenalu imaju i Martineli (13) i **Martin Edegor** (10).

- Najviše me je impresionirala želja i energija od početka. Uradili smo sve da zaboravimo eliminaciju od Sportinga i za to igrači zaslužuju sve pohvale. Nije bilo lako nakon borbe od 120 minuta i poraza na penale, ali smo igrali dominantno, jedino čine nisam zadovoljan je što smo ponovo primili gol iz prekida. Na tome moramo da radimo - rekao je menadžer Arsenala **Mikel Arteta**.

Arsenal je u naletu, ima šest pobjeda zaredom u Premijer ligi.

- Razlika je dobra, pogotovo zato što pobjeđujemo na razne načine. Uvijek igramo sa velikim motivom... Slijedi pauza, prva želja mi je da se svi igrači vrate zdravi iz reprezentacija i da se onda okrenemo meču protiv Lidsa - istakao je Arteta.

JUNAJTED U POLUFINALU FA KUPA

Mančester junajted ima šansu da osvoji trofej i u FA kupu, nakon što se nedavno radovao u Liga kupu Engleske. “Crveni đavoli” su prošli u polufinale pobjedom nad Fulamom (3:1), ali su do nje stigli tek u posljednjih dvadesetak minuta.

Aleksandar Mitrović je pogodio za prednost “kotidžersa”, a preokret domaćina je uslijedio u samo stotinak sekundi kada su se upisali **Bruno Fernandeš** iz penala i **Marcel Zabicer**. Tada je Vilijan dobio crveni karton (zbog igranja rukom kod penala), onda i Mitrović zbog prigovora, a za njima i menadžer **Marko Silva**.

Junajted će u polufinalu igrati protiv Brajtona, u drugom duelu se sastaju Mančester siti i drugoligaš Šefild junajted. Domaćin polufinalnih utakmica, kao i finalne, biće “Vembli”.

66

golova je u 28 mečeva u Premijer ligi ove sezone postigao Arsenal. Uz meč više je dao jedan manje od Mančester sitija, i primio je jedan pogodak više od “građana” - 26

BORUSIJA SAMA NA VRHU

Borusija je u subotu deklasirala Keln (6:1) i ispostavilo se preuzela prvo mjesto na tabeli Bundeslige, jer je uslijedio poraz Bajerna. “Milioneri” imaju bod više nakon što su Bavarci juče u derbiju izgubili u Leverkuzenu - 2:1.

Džošua Kimih je donio prednost gostima u prvom poluvremenu, ali je Bajer bio toliko dobar da je morao da bude nagrađen - dobio je dva penala, oba nakon pomoći iz VAR sobe. Siguran je sa bijele tačke bio Argentinac **Ezekjel Palasios**...

Na minus pet od lidera je Union Berlin, koji je savladao Ajntraht 2:0.

A. H.

Admir Haverić

Barsa vidi titulu

Real Madrid izgubio od najvećeg rivala 2:1 golom Kesija u sudijskoj nadoknadi, pa "blaugrana" sada ima 12 bodova više na vrhu. U Italiji, Juventus je bio bolji od Intera, Lacio savladao Romu, ubjedljivi Napoli

Kakva je situacija na tabeli španske La Lige 12 kola prije kraja, djeluje da neće biti uzbuđenja u borbi za titulu. Barselona leti ka cilju nakon što je savladala Real Madrid i vjerovatno mu ugasila posljednju nadu da može da odbrani trofej - bilo je 2:1 na "Nou kampu", i to golom **Franka Kesija** u 92. minutu.

Tabela govori sve, Barsa ima čak 12 bodova više od najvećeg rivala, ima i sve što joj treba da ostane na vrhu. "Blaugrana" više nije ekipa koja igra lepršavo i koja na taj način pobjeđuje, u eri **Čavija Ernandesa** može i drugačije. Pokazao je to legendarni igrač koji je čak pet puta savladao "kraljevski klub" od kada je sjeo na klupu.

Real je sinoć dobio šta je želio u Kataloniji već u 9. minutu kada je **Ronald Arauho** postigao autogol na centaršut **Vinisijusa Žuniora**. Ali, "merengesi" nisu mogli da dođu do ritma koji im je garantovao mirniju utakmicu, pa je domaćin do poluvremena izjednačio, time vjerovatno i makao teret s leđa pred nastavak. Poravnanje je donio **Serđi Roberto**...

Sastav **Karla Anćelotija** kao da nije imao dovoljno "benzina" da juri novo vođstvo, ali je do njega stigao desetak minuta prije kraja kada je **Marko Asensio** pogodio za 2:1. Slavlje je, ipak, kratko trajalo, ispostavilo se da je bio u ofsajdu, a totalni šok za šampiona je uslijedio u sudijskoj nadoknadi kada je Kesi sa druge stative sproveo loptu u gol...

Mnogo uzbuđenja je bilo i na Apeninima, gdje su odigrana dva velika derbija - Lacio je bio bolji od Rome, a Juventus je slavio u duelu sa Interom.

"Lacijali" su od 32. minuta imali igrača više (**Adam Marušić** je igrao cijeli meč) i to su iskoristili sredinom drugog poluvremena kada je mrežu "vučice" zatresao **Matija Zakanji**.

- Ovo je trijumf za navijače - bio je jasan trener Lacija **Mauricio Sari**.

Ovo je možda bila pobjeda vrijedna plasmana u Ligu šampiona, jer je Lacio sada drugi na tabeli, iza Napolija koji je deklasirao Torino 4:0.

Rimska ekipa je preskočila Inter, kojem je u Derbiju Italije presudio **Filip Kostić** - donio je tri boda "staroj dami" u 23. minutu iz situacije koja je izazvala polemiku. Pogodak srpskog fudbalera je, naime, pao nekoliko sekundi nakon što je **Adrijen Rabio** igrao rukom. Nekoliko minuta je trajala neizvjesnost, sudije su komunicirale i na kraju priznale gol.

Juve sada, uprkos kazni od 15 bodova, vjeruje da može da se plasira u Ligu šampiona, jer ima minus sedam u odnosu na četvrtoplasirani Milan...

Pobjeda Barse za plus 12 u odnosu na šampiona - Foto: Reuters

Okupljaju se „sokoli" - bez Jankovića u dvije prve bitke

Fudbaleri Crne Gore danas počinju pripreme za utakmice sa Bugarskom i Srbijom u kvalifikacijama za Euro. Ranije otpali i Uroš Đurđević i Matija Šarkić

26 i 27

Spremaju se za iskušenja u Razgradu i Podgorici: fudbaleri Crne Gore - Foto: Boris Pejović